

Taxa postala
plättit in num
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si girant responsa-
bil-Felölös igazgató: Schwartz Eadre,
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R. de Editura. Registru publicacii
anulor perioade No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.**

Ára 5 lej

Péntek, március 10.
1939—5699. Adar 19.
XXII. évfolyam, 57. szám.

Az új miniszterelnök

Miron Cristea patriárka-miniszterelnök halála egy pillanatig sem jelentette a kormányzati akció folytonosságának megszakítását. Királyi dekrétummal Károly király öfelsége Armand Calinescu helyettes miniszterelnököt nevezte ki a kormány élére néhány órával a patriárka halála után.

Armand Calinescu személyében a háboru utáni román politikai generáció egyik legfiatalabb, legkiválóbb tagja vette át az ország ügyeinek irányítását. A kormány általános politikájának vezetésén kívül Calinescu magának tartotta fenn a belügyi tarcát és a hadügyminisztérium vezetését is. Az általános politika irányításán kívül tehát az ő kezébe futnak össze a belső rend és nyugalom, valamint a külső biztonság védelmének összes szálai. Ilyen rendkívüli feladat teljesítése rendkívüli kvalitásokat is igényel.

Armand Calinescu kétségkívül rendelkezik e rendkívüli kvalitásokkal. Három tulajdonság jellemzi őt: a rendkívül éles és gyors felfogó- és ítélőképesség, a páratlan energia és a szokatlan, a miniszterelnök filigrán és törékeny fizikumához mérten való csúszlatos munkabírási.

Ezek a tulajdonságok kvalifikálták őt az új román politikai történelem legnehezebb, ugyászólván emberföltölti feladatának teljesítésére: a belső rend és nyugalom helyreállítására és a felforgató elemek megfékezésére. Armand Calinescu ezzel kapcsolatosan olyan szerepet vitt, amelynek teljes jelentőségét nyilván a történelem fogja majd lemérni. Mint a legfelsőbb bizalom letéteményese került 1937 december végén a belügyminisztérium élére, hogy az akkori Goga-kormány alatt gondoskodjék a belső rend fenntartásáról. A belügyminisztérium azóta változatlanul az ő irányítása alatt állott és az állam belső egészségének és tekintélyének helyreállítását célzó intézkedések mögött Armand Calinescu páratlan energiája és bátorsága húzódott meg.

A legfelsőbb bizalomnak számos jele nyilatkozott meg iránta az azóta eltelt közel másfél esztendő alatt. Február elején, midőn Miron patriárka betegeskedni kezdett, helyettes miniszterelnökké nevezte ki az uralkodó és ugyászólván miniszterelnöki hatáskörrel ruházta fel.

A patriárka-miniszterelnök nem vehetett részt az új alkotmány első évfordulójának nagyszabású ünnepségein. Távollétében Calinescu tett jelentést az uralkodónak az új politikai rendszer egy éves munkásságának eredményeiről. Ez a jelentés rendkívül széleskörű tevékenységről számolt be a közélet minden terén az állami adminisztráció minden ágazatában.

Különös büszkeséggel hivatkozhatott Armand Calinescu a közoktatásügy terén megvalósított reformokra, amelyek ugyancsak az ő rövid miniszteri tevékenységének, koncepciójának eredményei voltak. Jelentős fejezetet szentelt Calinescu a hadügyminisztérium, a hadsereg problémáinak. Hangsúlyozta, hogy azért vállalta e tárca vezetését, mert az ország felfegyverzésének művét az általa dikált gyors tempóban kívánja befejezni.

A közoktatásügyi, közigazgatási és hadügyi reformokon kívül az Armand Calinescu nevéhez fűződik javarészt az ország politikai átforgalmazása is. Ha nem is visz formális vezető szerepet a Nemzeti Ujjászületés Frontjában, a beavatottak tudják, hogy a Front megszervezése milyen jelentős mértékben a Calinescu műve volt.

A rendkívüli idők rendkívüli embereket igényeltek az ország élén. A sors rendeltetése volt, hogy Románia történelmének egyik legválságosabb fázisában megtalálta azt az embert, aki hivatása magaslatán tudott állani. Armand Calinescu kétségkívül méltó letéteményese a legfőbb bizalomnak; az a vezető, akire az országnak szüksége van.

Erődöket épített a holland kormány

Hága, március 9. A holland kormány elhatározta, hogy 250 erődöt épít Hollandia délnyugati és nyugati határáján.

A nagy temetés programja

Vasárnap ravatalozzák fel Bucurestiben a patriárka-miniszterelnök holttestét. Kedden, a temetés napján gyászlobogók fognak lengeni az egész országban

Bucuresti, március 9. A miniszterelnökség közölte Miron patriárka temetésének programját. Vasárnap, március 12-én istentisztelet lesz az Északi pályaudvar kápolnáva átalakított királyi szalónjában. Ezen résztvesznek az elhunyt patriárka családtagjai, öfelsége képviselője, a miniszterelnök, a követek, a királyi tanácsosok, a kormány tagjai, az Országör-szervezet parancsnoka, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetősége, a volt miniszterek, a magas egyházi, polgári és katonai hatóságok képviselői. Istentisztelet után a kóporsót kocsihoz teszik és az összes fővárosi templomok harangjainak zugása mellett megindul a menet. A halottas kocsiroló legelő szalagokat a kormány egyik tagja, a semmitűzők főnöke és két tábornok fogják vinni. A kocsit családtagok, öfelsége képviselője, a miniszterelnök, a diplomáciai kar, az Országör parancsnokság vezetői, valamint a többi főméltóságok és előkelőségek fogják kísérni. A menet, amelyben öfelsége diszkocsija is felvonul, az Álomástérről a Calea Grivitei, a Victoriei uton, a Dambovitza partján és a Junius 8-ika téren vonul a patriárka székesegyháza elé.

A hadsereget az egész utvonalon elhelyezett diszkórság fogja képviselni. Zenekarok

és egyházi kórusok foglalnak helyet a menetben, amelynek elvonulását a katonák levett sisakkal fogják fogadni. A katonaság mögött az állami tisztviselők sorakoznak fel a országőrökkel és zászlóik alatt felvonul társadalmi egyesületekkel. A front tagjai ünnepi egyenruhában, fehér kesztyűvel, kintűntetésekkel, a polgári személyiségek, frakkban, fehér nyakkendővel, fekete kesztyűvel, cilinderral és kintűntetésekkel jelennek meg. A zászlak ugyancsak díszruhájukban kintűntetésekkel és karszallalgal lesznek jelen. A kóporsót a patriárka székesegyházának előcsarnokában ravatalozzák fel. A közönség reggel 8 órától este 7 óráig vonulhat el előtte.

Március 14-én, kedden 11 órakor istentisztelet tartanak, majd a kóporsóval megkerülik a templomot és a kriptába viszik, ahol örök nyugalomra helyezik, harangzugás közepette.

Március 14-én a hatóságok nem tartanak ünnepi órákat, az iskolákban nem lesznek előadások. Külön meghívókat a temetésre nem adnak ki, a felsorolt személyek számára a program meghívóul szolgál.

Tizedikén és 12-én a fővárosban minden házra kintűtik a gyászfátyollal bevont lobogót, 14-én az egész országban gyászlobogó fog lengedezni.

Még az ellenzék is a semlegességi politika feladása mellett foglal állást az Egyesült Államokban

Törvényjavaslat a semlegességi törvény érvénytelenítésére. A német sajtó az európai ügyekbe való beavatkozással vádolja Rooseveltet

Washington, március 9. (Rador.) Lewis, Illinois állam demokrata képviselője törvényjavaslatot terjesztett elő, amelyben a semlegességi törvény és annak 1935, 1936, 1937 és 1938 évek során eszközölt módosításainak visszavonását indítványozza.

Washingtonból jelentik egyidejűleg, hogy a semlegességi törvény módosítása állandóan napirenden van politikai körökben Roosevelt elnök azon nyilatkozata alapján, mely szerint a törvény nem mozdította elő a béke művét. Barkley szenatornak, a demokrata többség vezetőjének beszédét, melyben Roosevelt külpolitikáját támogatta, igen kedvezően fogadta még az ellenzék is. A fegyverkezési költségvetés megszavazásánál a kormány által szerzett hatalmas többséget, ugyancsak igen jelentőségteljesnek minősítik és a kongresszus tagjai többségének azon óhaját juttatja ki fejezésre, hogy az Egyesült Államok pozitív külpolitikát folytassanak. Ez viszont összeférhetetlen a ma érvényben lévő semlegességi törvényvel. Ismeretes, hogy ez a törvény május 1-én jár le. Valószínűnek tartják, hogy a kormány azt fogja indítványozni, módosítsák a kikötést: „fizessék készpénzzel és magad szállíts”, olyan ér-

telemben, hogy ezt az elvet kiterjesztik minden termékre, tehát a hadianyagokra is. Ezen módosítással háboru esetén minden hadviselő fél szabadon beszerezheti fegyver- és lőszerkészletét az Egyesült Államokban azzal az egyedüli kikötéssel, hogy maga biztosítsa a vásárolt termékek szállítását és készpénzzel fizesse ki azokat.

Ez a helyzet nem egészen felel meg azok kívánságának, akik azt akarnák, hogy az Egyesült Államok hivatalosan állást foglaljanak a demokráciák mellett és a diktatúrák ellen, amint azt Stimson volt miniszter is tette, de gyakorlatilag a kormány által követett célhoz vezet.

A Havas berlini jelentése szerint, a Völksicher Beobachter foglalkozva Roosevelt elnök beszédével a semlegességi törvénynek kapcsolatban, azt a következtetést vonja le, hogy az aggodalom és fenyegetés állapotának megteremtése csak bevezetését jelenti annak az általános amerikai politikának, amely a kontinentális ügyekbe való beavatkozást célozza. A Hamburger Fremdenblatt azzal vádolja meg Roosevelt elnököt, hogy be akar avatkozni az európai ügyekbe.

VILÁG TUKER

A Mac-Mahon levél

Péteken, március 3-án Fehérkönyv formájában napvilágot látott végül a levélváltás, mely Mac Mahon egykori kairói angol főkörmányzó és Hussein mekkai seriff között zajlott le. Sir Henry Mac Mahon 1915—16-ban Egyiptom főkörmányzó méltóságát töltötte be. 1915 augusztus és 1916 március között tíz levelet váltott a mekkai seriffel, mint az arabok exponensével. Ez a levélváltás foglalja magában az ígéreket, amelyeket az angolok a világháboru alatt az arabok területi kívánságai és politikai függetlensége tekintetében tettek. A zsidó nép történelmi aspirációja szempontjából rendkívül nagy jelentősége van tehát ennek a levelezésnek, melyre az arabok az elmúlt husz esztendő során megannyiszor hivatkoztak s amelynek közzétételéhez a londoni Palesztina konferencia alkalmából minden körülmények között ragaszkodtak.

Az annakidején az angol kormány részéről tett ígéretek értelmezése tekintetében husz esztendő polémia folyik angol-arab és zsidó vezetők között. Mintegy két évvel ezelőtt az akkor még élő Mac Mahon maga jelentette ki, hogy az arabok értelmezése tultzott, mert az ígéretek, amelyeket annakidején az araboknak tettek Palesztinát nem foglalják magukban. A most Fehér Könyv formájában napvilágot látott levelezés megerősíti Mac Mahon egyébként is autentikus értelmezését. *Palesztina a levelezés szerint nem szerepel azon területek között, amelyek fölött független arab hatalomnak kellett érvényesülnie.*

A legfontosabb levél 1915 október 24-ről van keltezve. Ebben Sir Henry Mac Mahon továbbítja Hussein seriffnek az angol kormány ígéréit. Erről a levélről Winston Churchill 1924-ben gyarmatügyi miniszteri minőségében kijelentette, hogy ez Palesztinát véglegesen kizárja azon területek közül, amelyek fölött az arabok függetlenségét el kellett volna ismerni, miután az angol kormány kezdetől fogva személtőt tartotta Sziria Damaszkusztól nyugatrai fekvő részeinek kizárását az arab függetlenség alól, már pedig ezek a részek az egész mai Palesztinát felelelik.

Ez az 1915 október 24-ről keltezett, Mac Mahon által a seriffhez intézett levél a következőképpen hangzik:

„Sajnálom, hogy legutóbbi levelemből azt a benyomást nyerte, hogy én a határok kérdését hívósen és vonakodóan kezeltem. Ez nem áll. Az volt azonban a benyomásom, hogy még nem érkezett el az ideje annak, hogy erről a kérdéstről végleges formában beszéljünk. Legutóbbi levelemből azonban úgy látom, hogy ön ezt a kérdést életbevágóan fontosnak és sürgősnek tartja. Éppen ezért az angol kormányt haladéktalanul tájékoztattam az ön levelének tartalmáról és örömmel továbbíthatom önnek a kormány alább következő nyilatkozatát, amelyet ön meggyőződésem szerint elégtétellel fog tudomásul venni.

— *Mersina és Alexandrette kerületet, valamint Sziriának Damaszkusz Homs Hamá és Aleppo kerületektől nyugatra fekvő részei nem tekinthetők tiszta arab területeknek és ezért a kért határok közül kizárandók.* Az említett módosítással és az arab vezetőkkel fennálló megállapodásaink fenn tartása mellett elfogadjuk ezeket a határokat.

Ami már most azon területekre vonatkozik, amelyek fölött Angliának korlátlan cselekvési szabadsága van, szövetségese, Franciaország gyermekeinek megsértése nélkül, — kormányunk nevében a következő ígéretek tehetünk:

1. Az említett módosítások fenntartása mellett Nagy-Britannia hajlandó az arabok függetlenségét a mekkai seriff által kért határokon belül fekvő összes területeket elismerni és támogatni.

2. Nagy-Britannia a szent helyeket minden külső támadással szemben megvédi és sérthetlenségüket elismeri.

3. Mihelyt a helyzet megengedi, Nagy-Britannia tanácsadóként áll az arabok oldalára és segítkezik nekik abban, hogy ezeken a területeken lehetőleg megfelelő kormányzati formákat teremthessenek.

4. Ezzel szemben magától értetődőnek kell lennie, hogy az arabok tanácsért és irányításért kizárólag Nagy-Britanniához fordulhatnak és amennyiben egészséges közigazgatási apparátus teremtése európai tanácsadókat és tisztviselőket igényelne, úgy ezek csak angolok lehetnek.

5. A bagdadi és bazrai vilajettek tekintetében az arabok elismerik, hogy az újonnan teremtendő helyzet és Nagy-Britannia érdekei különleges közigazgatási intézkedéseket tesznek szükségessé ezen területek idegen támadástól való megvédeése, a helyi lakosság jólétének elősegítése és kölcsönös gazdasági érdekeinek biztosítása szempontjából.

Meg vagyok győződve arról, hogy ez a nyilatkozat minden kézségen felül emelkedő biztosítékot nyújt önmagának, hogy Nagy-Britannia szimpatizál barátai az arabok törekvéseivel és ez egy szilárd és tartós szövetséghez fog vezetni, amelynek közvetlen eredménye a törököknek az arab országokból való kiűzése és az arab népeknek a török iga alól való felszabadítása lesz, amely oly sok esztendőn át súlyosan nehezedett rájuk.

1915 november 5-ről keltezett válasz levelében a mekkai seriff kijelenti, hogy nem ért egyet az aleppói és beyruthi vilajettek kizárásával. *Ez utóbbi a mai Palesztina, Akko és Jaffa között fekvő részét öleli fel.* A seriff azt írja: „az aleppói és beyruthi vilajettek tisztán arab területek és semmilyen különbség nincs a muzulmán és keresztény arab között, mindketten ugyanazon ősök utódai.”

1915 december 14-ről keltezett válasz levelében Sir Henry Mac Mahon megismétli Anglia előző kifogásait a két vilajetnek az arab függetlenség alá való helyezése ellen és a következőket írja:

„Ami az aleppói és beyruthi vilajettekkel illeti, az angol kormány teljesen megértette az ön megjegyzéseit. Minthogy azonban szövetségünk Franciaország mindkét vilajetnek érdekelve van ez a kérdés alapos megfontolást igényel. Annakidején majd továbbiakat fogunk ebben a kérdésben közölni.”

Erre a levélre a mekkai seriff 1916 január 1-i keltezéssel válaszol és ismételt kihangsúlyozza az arab igényeket. „Mi kötelességünknek tartjuk — írja a seriff — biztosítani a minisztert arról, hogy a háború után a legelső alkalommal követelni fogjuk azt, amit ma Beyruthan és partvidékeink Franciaországnak átengedünk.”

1916 január 25-én Sir Henry Mac Mahon ismét ír a két vilajet Aleppo és Beyruth ügyében:

„Ami az északi részeket illeti, elégtétellel vesszük tudomásul, hogy ön el akar kerülni bármit, ami az angol-francia szövetséget érinthetné. Amint azt ön tudja, mi szilárdan el vagyunk határozva arra, hogy semmi olyat nem engedélyezünk, ami csak a legtávolabbról is megakadályozna bennünket a háború győzelmes befejezésében.”

A Fehér Könyv függelékében térképet tartalmaz a kerületekről, amelyek a háború előtt török uralom alatt álltak és ma Szíriához, illetőleg Palesztinához tartoznak.

Nem érdektelen egyébként, hogy a Fehér Könyv közzétételét élnék vita előzte meg az angol alsóházban. Még a Fehér Könyv megjelenése előtt a palesztinai konferencia résztvevői között szétosztotta az angol kormányt a Fehér Könyv megjelenésének késedelmeskedése miatt. Butler külügyi miniszter kijelentette válaszában, hogy az alsóház tagjainak a kezébe a Mac Mahon és a seriff között arab nyelven történt levélváltás pontos fordítását kívánják

adni. Ebből aztán parázs vita támadt, mert a képviselők, élükön Eden volt külügyminiszterrel és Atlee őrnagy munkáspárti vezérrel megkérdezték, hogyan volt az lehetséges, hogy az angol kormány eddig egy

nem pontos fordítás alapján irányította politikáját ebben a döntő fontosságú kérdésben. Butler miniszter természetesen kitérő választ adott a kellemetlen kérdésre.

Szabó Imre utijegyzetei

Erdély zsidói

Snorrex-világ Erdélyben. Purim egy kis zsidó községben. Bal Sem példázata a görbeorru kicállyról

A vonaton mindenkor akad egy szives pillantás, amely baráti beszélgetésre bátorít. Mintha Mendele Mócher Szóforim és halhatatlan humoristánk, Solem Aléjchem idejében élnék.

— Ihr seid a Jid, háá?
— Wos denn slol ich sein? Seh' ich nicht so aus?
— Hobt Ihr Sachresz gedawnt?
— Wurüm nischt? Bin ich denn kein Jid?

— Un Cödoke habt ihr schoin gegeben?
— Cödoke?

Itt megakad a kérdőjeles párbeszéd, amit eredetisége miatt jiddisben közlök; fordítása valahogy ez:

— Zsidó ember maga, mi?
— Hát mi egyéb is legyek? Talán nem annak látasz?
— Sachriszt vajjon imádkozott már?
— Miért ne imádkoztam volna? Nem megmondtam, hogy zsidó vagyok?
— Kegyes adományt adott már?

Cödoko! Ez nagyon aktuális szó a szorultság mai napjaiban. Számonkérők egy mástól az emberek, ki milyen célra menynyt adott, mert hogy ennek alapján ítéli meg, ki mennyire szociális lény és mennyire érdemi meg az életet.

Hagyományos kulturájú emberek, amelyen az erdélyi zsidók legelőbb, ezt magától értetődő realitásnak veszik.

Marosvásárhely felé a vasuton, ahol a beszélgetést hallottam, a két zsidó — egyik öszes, prémbundás, a másik harmincon turli, de a gondok mély barázdáival arcában — akárcsak vádolt és vizsgálóbíró szerepelt. Számonkérés és védekezés volt a párbeszéd jellege.

A fiatalabb (már első néhány szava elárulta, hogy szellemekben a másik fölött áll) oktatott.

— Cödokot — adományt — már a reggeli ima előtt kell adni, ha a zsidó követni akarja rabbi Eleázár példáját — magyarul: „Azaz, hogy az adományt, amit a zsidóknak adja, megmenekül a pokol ítéletétől.” Hasonlít ez a nyitrott és nyitratlan bárányhoz. A nyitrott könnyen átuszik a vizen, amelynek azonban dus gypajuja van, elmerül.

De azért az öregebbik is tudott egy strófát a cödokoról.

— Rabbi Juda mondotta: Roppant jelentősége van a cödokonak, mert általa jön a megváltás, miként írva vagyon Jezsajasban: „Örizzétek a törvényt és gyakoroljátok jótékonyaságot, mert hogy így közelítek segítségem.”

Igy keneteskedik a két jóember a termes vagonban, nem sejtve, milyen gyorsan közeledik a kegyes elmélet gyakorlati alkalmazása. A kocsi mélyéről egy szomorú képű ember kerül elő.

— En vagyok — mondja — a cödokónak az alkalmá, uraim. Már gyermekkoromban mondotta a mama: a többi fiuknak: „Nézzetek rá, ő az élő műszer széfér”. Vagyis én voltam az, amelynek nem szabad lenni. Őszintén megvallom, azóta sem jaultam meg. Kicsit csaltam, kicsit ültem, sokat ittam. Ebből állott az életem, hála istennek, rövidesen tulleszek rajta. Az őszinteségemért adjanak egy kis aprópénzt.

A két zsidó összenézett. A cödokora való tanítások talán még sem az ilyenre vonatkoznak. Mind a kettő zsebébe nyúlt, de habozott.

— Uraim, megszolgalom — mondotta a zülött ember. Elmondom a legújabb pesti viccet. A tanító észreveszi, hogy Mórícka és Salomon tanítás közben a pad alól olvasnak valamit. Meglepi őket.

— Mit csináltak?

Míre Mórícka:

— En spanyolul tanulok, ne tessék haragudni, tanító ur. Készülünk Dél-Amerikába.

— És te, Sala?

— En németül tanulok.

— Csak nem akartok Németországba emigrálni?

— Nem kérem. Azért tanulok, mert mi itt akarunk maradni Magyarországon.

Keserü vice volt, a részeg megkapta obulusait, ama erkölcsi követelmény alapján, hogy aki kinyújtja kezét, annak adni kell.

Purim reggelén Vásárhelyen is snorrex esetem volt.

A status quo tempore előtt, mögüle után féltucat koldus vára az adakozó híveket. A főrabbi, dr. Lövy Ferenc felháborodott en.

— Hányszor megmondtam, hogy zsidóian dolog a tempore előtt koldulni! — fakadt ki.

A főrabbi aztán hazamenet elmondotta, mennyi baja volt ematt a snorrexekkel, akiket nehezen lehetett beszéltetni a templom előtti koldulásról. Már bevezette a szokást, hogy a templomban gyűjtést rendezett számukra és a pénz arányosan osztotta ki közöttük, de a szokásukkal nem tudtak felhagyni, amíg egyszer a főrabbi csunyan összeszidta őket.

— Ihr seit keine Juden! — támadt rájuk.

— Mi nem vagyunk zsidók? — tiltakozott a „vezérük”. Nézzen a rebbe végig rajtam. Ilyen szakállt és ilyen pájeszokat nem fog találni fél Erdélyben, még a leg-híresebb rabbik között sem. Hogy is lehet rám mondani, hogy nem vagyok zsidó. Meg vagyok sértve!

A koldus-önérzetet ki kellett parirozni. A főrabbi tehát nyugodt, de erőlyes hangon jelentette ki, hogy ő a zsidót nem a szakáll és pájesz méretei szerint ítéli meg, hanem abból, hogy a szakállas ember tálszban és töfilinben imádkozik-e.

— Nem a templom előtt ácsorogni, hanem a templomban imádkozni! Így akarom látni magukat.

A főrabbi bizony akarhatta. Attól kezdve sem a nagy szakáll, sem társai nem jelentkeztek és elmúlt egy esztendő — nagy idő a mi változatos világunkban. A snorrexek azt hitték, hogy elfeledték őket és ügyüket. Purim napján ismét megjelentek a templom udvarán, ahol nem részesültek éppen ünnepélyes fogadtatásban, de ez nem bolygatta fel a kedélyüket. Távozóban még hallottuk éneklő könyörgésüket.

„Hajnt is Pürem ün morgen is aus, gibt mir a Groschen ün warft mich heraus.”

Vásárhelytől kis órányira van Nyáradszereda. Finom kis köser községnek — dicserték, ajánlották, hogy menjek át közéjük. A sofőr, aki átvitt Salomon ur, unikum. Ha nem tévedek, Romániában az egyetlen aki sábeszor és ünnepnapokon nem ül a volán elé. Erőteljes, fiatal és betretvált. Kivülről csak antropológiai eszközökkel lehetne megállapítani a fajiságát.

Még egy különössége vagyon Szeredának: Hackel Márkus ur, a sámesz. Ő abban jeleskedik, hogy — saját háza van. Ilyen specielt, azt hiszem, egész Kelet-Európában hiába keresne az ember. A házvételt az ő gyermektelensége tette lehetővé, vagyis olyan körülmény, ami sámesz-körökben szintén a ritkaságok világába tartozik. De azért nem minden fenéki tejfel. Hackel ur, mint minden jó zsidó, nem áll

a világban szegény rokonok nélkül, akiket gyermekeinek tekint és támogat. Arra, hogy kertet szerezzen házacskájához, már nem telik. Pedig életének egyik leghőbb ambíciója ez.

Szakállas aggastyán áll a szép márciusi napsütésben a község egyik háza előtt, Rosenblum József bátyánk. Nyolcvanhat éves bis hundert und zwanzig — és arról híres, hogy első zsidó volt, aki hatvan évvel ezelőtt Szeredára telepedett. Cipész. Akik utána jöttek, javarészt szintén kisiparosok. A hitközség 1896-ban alakult, a templom tizenkét évvel később épült és pedig pontosan tizenkét család áldozatkészségéből. Azóta szépen fejlődött a hitközség. Van talmud tórája mikvéje és évi 184 ezer lejes költségvetése.

Jónás Zsigmond elnök és Goldstein Zsigmond gondnok urak (mindkettő modern talmud chóchom) kíséretében látogattam el délfelé a fiatal, alig harminc éves paphoz, rabbi Áron Fränkelhez, aki hét éve lelképásztoruk. Lobogó gyertyák és magasra duzzadt kalácsok az asztalon. A sudár, értelmes fejű rabbi ünnepelőben, fején strájmli, előtte egy talmud-fóllás.

A hitközségről kezdtük a diskurzust. — Most, hogy a község előjárói itt vannak — mondotta a rabbi — csak a dicséret egy töredékét — mikasz sövochaj — mondhatom a hitközségről.

— Ez pedig...

— Ez pedig az, hogy amióta a papjuk vagyok, nem lettek rosszabbak.

Purimi hangulathoz illő elismerés és kritika volt. Neveztünk.

Utavalóul Fränkel főrabbi ur egy kedves példázatot mondott Bál Sem Tov után, amit egy bibliai idézetre aplikált. A példázat ismeretlen volt előttem, sem Bubernél, sem a chaszid-mondák más gyűjtőinél nem találtam. Ide iktatom tehát.

Egy egykori király — nyilván Ahasvéros — összehívta az államtanácsot és előadta kívánságát.

— Akarom hogy mondjátok meg, mi rajtam a legjellemzőbb. Aki eltalálja, annak két falut és adómentességet adományozok örök életére.

A tanácsurak rendre jellemezték.

— Szép alakod van, büszke tartásod.

— Okos vagy, mint Kelet bölcei.

— Minden hatalom a tied!

— Nagy hadvezér vagy, amilyent nem ismer a történelem.

Igy folytatták a dicséretet, amíg végül sorra került egy kicsiny tartomány főura.

— Uram, királyom, azt akarod, hogy jellemezzek. Nos, megmondom. Téged az jellemez, hogy görbe az orrod.

Nagy megrökönyödés. A király is zavarban volt.

— Hogy értsem ezt? — rivallt rá végül.

— Fizikai fogyatkozásodat említettem — szolt nyugodtan a nemes — azt akarom mondani, hogy neked görbe az orrod, ez minden hibád, egyébként pedig ékesítenek mindazok a tulajdonságok, amiket társaim előttem említettek.

A király elmosolyogta magát és ennek az urnak ajándékozta a két falut és az örökös adómentességet az őszinte kritikáért, ami a legnagyobb dicséret volt.

— Szigoruan ellenőrzik Kolozsváron a vasárnapi munkaszünetet. A kolozsvári munkügyi felügyelőség értesülése szerint sok változatot tartja be a vasárnapi munkaszünetet és alkalmazottait ünnepnapokon is dolgoztatja. Merlas helyettes felügyelő sorozatos razzákat fog tartani és azokat az iparosokat és kereskedőket, akik megszegik a vasárnapi munkaszünetet, szigoruan megbüntetik.

— Kisiklott egy személyvonat a frecatei katasztrófa színhelyén. Galatiból jelentik: Az elmúlt éjszaka a chisinaui személyvonat Eforia és Frecatei falvak között kisiklott. Szerencsére az utasoknak az ijedségen kívül más bajuk nem történt. Érdekes, hogy a vonat azon a helyen siklott ki, ahol az elmúlt esztendőben karácsonykor történt, amelynek 35 halottja volt.

A Zs

A londoni

Az alábbiakban összefoglaló jelentése Londoni kerekasztal-konferenciáról február 27-től, hétfő délután kezdődött zsidó delegáció isme

az angol kormány partizánok előtt a köve jelent meg: dr. Weizmann, Mrs. Jacob Bearsted, I. Ben Cvi Asch, dr. M. Goldm Lapski, prof. Namier Reading, H. Sacher, Stephen Wise, valami Weizmann nyilatko

tett a brit delegáció tönkösön Halifax kül láthatólag meg volt nyomatékosan hangs az angol javaslatokr teljesek és megtevés tározták, hogy a br gáció egyes tagjai vilákosok fog tartani, ban arról nem dön továbbra is formális sokat az angol bizot

Február 28-án, az angol kormány és a zsidó kötelesség nélküli zsidó részről Weizmann, Reading, Namier részt. Az arra szorítottak, hogy részleteit a gyarmati tudja.

Rá következő nap ellenjavaslatot terjesztett a brit kormány elé. Ebben az alkalmán az a kívánság, hogy haladéktalanul állítsanak Palesztinában, ország összes polgárait meg az alkalmán. Minthogy az országban a lakosság kívánságuk, hogy a nemzetgyűlés alkotmányozó gyűlés hozza kormányt válasszon a független

A palesztinai arab javaslat — belemen kormányzó és a britus a választásoknak. Az alkotmány-palesztinai állam kéne, ahol Angliáról tárgyalásnak jelenlegi mandátum azonoskivül a zsidó és a földvásárlások javaslatukban.

Az angol delegáció, hogy ezen a ről szó sem lehet.

Március 2-ikán, cs Berlin miniszterelnök vezett magánszobán tárgyalást a külügyi miniszter és a külügyminiszter között. David Ben Gurion beszélt és a zsidó delegáció nem indokoltak az a zsidók az angol javaslatot és a javaslatokat tárgyalás biztosította a zsidó vilá és nem teljes felelő konzekvenciát ezután felhívta a zsidó kormányt, hogy a nemzetközies megoldást kövönne létre a két fele között.

A zsidó vezetők keztek megvilágítani a zsidó kormány előtt, hogy a javaslat, amely Palesztinában a zsidó teremtése abban a zsidó lakosság gyakorlatisan arab módosítások, amely a zsidó kormányt a zsidó miniszter hajtja végre a zsidó kormány sító magatartásán.

Pénteken, március 3-án konferenciát álláspontra hoztak a zsidó konferenciánál, amelyen a zsidó delegáció elnök Weizmann vezette.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

A londoni konferencia

Az alábbiakban a Zsidó Távirati Iroda összefoglaló jelentése alapján ismertetjük a londoni kerekasztal-konferencia eseményeit február 27-től, hétfőtől kezdve, amikor is a zsidó delegáció ismeretesen visszautasította az angol kormány javaslatát.

Ezen a hétfői délutáni ülésen az angol bizottság előtt a következő zsidó delegáció jelent meg: dr. Weizmann, Ben Gurion, prof. Brodetszki, Mrs. Jacobs, M. Ussiskin, lord Bearsted, I. Ben Cvi, Blau rabbi, Schalom Asch, dr. M. Goldmann, A. Hartglass, E. Lipski, prof. Namier, Perizweig rabbi, lord Reading, H. Sacher, L. J. Stein, Szold, dr. Stephen Wise, valamint hat zsidó megfigyelő.

Weizmann nyilatkozata mely benyomást tett a brit delegációra, amelynek tagjai, különösen Halifax külügyminiszter, szemmel láthatólag meg voltak lepve. A delegáció nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy a sajtóban az angol javaslatokról közölt jelentések nem teljesek és megtévesztőek. A gyűlésen elhatározták, hogy a brit delegáció a zsidó delegáció egyes tagjaival kötelezettség nélkül üléseket fog tartani, a zsidó delegáció azonban arról nem döntött, vajjon hajlandó-e továbbra is formálisan felvenni a tárgyalásokat az angol bizottsággal.

Február 28-án, kedden délután, az angol kormány és a zsidó delegátusok között kötelezettség nélküli ülés zajlott le, amelyen zsidó részről Weizmann, Brodetszki, Goldmann, Reading, Namier és Leonard Stein vettek részt. Az ülésen a zsidó delegáció arra szorított, hogy az angol álláspont részleteit a gyarmatiügyi minisztertől megtudja.

Rá következő napon a palesztinai arabok ellenjavaslatot terjesztettek az angol kormány elé. Ebben az ellenjavaslatban az arabok azt a kívánságukat szögezték le, hogy haladéktalanul általános választások legyenek Palesztinában, amely választásokon az ország összes polgárainak részvételével válasszák meg az alkotmányozó nemzetgyűlés tagjait. Mínt hogy az arabok jelenleg Palesztinában a lakosság többségét alkotják, az a kívánságuk, hogy ők alkossák az alkotmányozó nemzetgyűlés többségét is. Ennek az alkotmányozó gyűlésnek az volna a feladata, hogy kormányt válasszon, amely viszont elkészítene a független állam alkotmányát.

A palesztinai arabok — így szól az ellenjavaslat — belemennének abba, hogy a fő-kormányzó és a brit adminisztrációs apparátus a választásokig az országban maradjanak. Az alkotmány-terv elkészülte után a palesztinai állam képviselői Londonba menének, ahol Angliával a szövetségi szerződésről tárgyalnának, amely helyettesítene a jelenlegi mandátum-rendszert. Az arabok azonkívül a zsidó bevándorlás beszüntetését és a földvásárlások betiltását kérték ellenjavaslatukban.

Az angol delegáció kategorikusan kijelentette, hogy ezen arab kívánság teljesítéséről szó sem lehet.

Március 2-ikán, csütörtökön délután, Chamberlain miniszterelnök az alsóházban berendezett magánzórájában Macdonald gyarmatiügyi miniszter és Butler államtitkár társaságában fogadta Weizmann professzort, David Ben Guriont és dr. Stephen Wiset. A beszélgetés során a miniszterelnök igyekezett a zsidó delegációt meggyőzni arról, hogy nem indokoltak azok a félelmek, amelyeket a zsidók az angol javaslatokkal szemben támasztottak és ami miatt nem akarták a javaslatokat tárgyalási alapul elfogadni. Arról biztosította a zsidó képviselőket, hogy a rövid és nem teljes javaslatokból nem a megfelelő konzekvenciát vonták le. Chamberlain ezután felhívta a zsidó delegációt, tegyenek olyan alternatív javaslatokat, amelyek az ő véleményük szerint tárgyalási alapul szolgálhatnak. Végül kijelentette Chamberlain, hogy a nemzetközi helyzet a Palesztina-kérdés megoldását követeli. Amennyiben nem jönne létre a két fél között megegyezés, úgy az angol kormány kénytelen lesz saját tervét mind a két félre rákényszeríteni.

A zsidó vezetők a tárgyalások során igyekeztek megvilágítani az angol miniszterelnök előtt, hogy miért elfogadhatatlan az a javaslat, amely Palesztinát független országgá akarja átalakítani. Egy ilyen állam megteremtése abban az időpontban, amikor a zsidó lakosság számáránya kedvezőtlen, gyakorlatilag nem állomány jelentene. Kisebbségi módosítások, amelyekre Macdonald gyarmatiügyi miniszter hajlandónak mutatkozott, nem változtathatnak a zsidó delegáció visszautasító magatartásán.

Pénteken, március 3-ikán ülést tartott a zsidó konferencia-bizottság. Az ülésen az az álláspont alakult ki, hogy a kérdés megegyezéses alapon való rendezése mindenesetre

jobb, mint egy, a kormány által oktrojált és ezért az a gondolat merült fel, hogy készítse el a zsidó konferenciális bizottság az angol kormány által kért ellenjavaslatokat és kíséreljen meg ennek alapján megegyezést elérni. Bizonyos körökben nem tartják kizártnak azt sem, hogy ennek kapcsán újból feléledne a felosztási terv.

Március 3-ikán, pénteken délután a zsidó delegáció tagjai újra félhivatalos ülésre ültek össze Macdonald gyarmatiügyi miniszterrel és Butler államtitkárrel. A több, mint egy órán keresztül tartó ülésen a zsidó delegátusok a leghatározottabban visszautasították, hogy az angol javaslatokat tárgyalási alapul fogadják el. A zsidó képviselők többek

között kijelentették, hogy nincs itt az ideje a Palesztina-kérdés végleges rendezésének. Egy ilyen végleges rendezés 10-15 évi evolúciós processzus után, a mandátum keretében kell megtörténnék.

A MUNKASPÁRT RÉSZLETES PALESZTINA-VITÁT KIVÁN AZ ALSÓHÁZBAN. Az angol munkaspárt interpellációt jegyzett be az alsóházban, amelyben a jövő hétre részletes Palesztina-vita kitűzését követelte. Hír szerint a munkaspárt szóinkai ki fogják jelenteni, hogy a párt ellene szegül a Balfour-deklaráció bármilyen módosításának és a legmesszebbmenően fogja támogatni a zsidó nemzeti otthon elvét.

Palesztina

A palesztinai zsidóság szilárdan áll az őrhelyén

Palesztina zsidósága, mint ahogy azt e helyen már többször jelentettük, szilárdan és kategorikusan utasította vissza az angol bizottság javaslatát. Az elmúlt hét keddén Jeruzsálemben a Vaad Leumi monstre-gyűlést rendezte, amelyen ünnepélyes manifesztumot fogadtak el, amelyből kiderül, hogy a zsidók semmilyen körülmények között sem hajlandók olyan tervvel együttműködni, amely a zsidókat kisebbségi státusba kívánja szorítani.

A monstre-gyűlés korán reggel kezdődött, amikor néhány pillanatra áhitatos csenddel adóztak a terror legutóbbi áldozataira emlékének és egész éjjel tartott. A legfontosabb zsidó telepeknek és valamennyi pártnak a képviselői, köztük az Agudat Iszraelnek, valamint a főrabbinátusnak a képviselői is megjelentek a nagygyűlésen.

A nagygyűlést Eljahú Berline nyitotta meg, aki kijelentette, hogy nem elég a Londonban előterjesztett javaslatokat visszautasítani. A jisiv nem fogja megengedni, hogy a zsidó nép utolsó reményét elborolják. Egyesülve és fegyelmezett módon fog a jisiv harcolni jogaiért és meg fogja mutatni, hogy a zsidó nép és a jisiv még jelent valamit a világban.

Dr. Bernárd József referált a nagygyűlésnek a londoni politikai eseményekről.

Ostrovski rabbi kijelentette, hogy a gyűlés örök hűségüket fog tenni az országnak, hasonlóan ahhoz az eskükhöz, amely Babilon vizeinél hangzott el.

Dr. A. Katzenelson kijelentette, hogy a londoni ellenségek szándéka világos. Meg akarnak egyezni az arabokkal a zsidó nemzeti otthon terhére. Ebben a tekintetben azonban nincsen kompromisszum. A jisivnak a hatalmát az a 250 zsidó telep alkotja, amely erőt nem lehet alábecsülni. A palesztinai zsidóság kiállotta a három esztendő támadások pergőtűzét és továbbra is mindent el fog követni jogainak megvédésére.

A gyűlés többi szónokai egész a késő éjjeli órákig új és új argumentumokat hoztak fel az egységes ellenállás érdekében.

Ejféltájban a nagygyűlés manifesztumot fogadott el, amely megállapítja, hogy a palesztinai jisivot mélyesen nyugtalanítja az angol kormány javaslatai, amelyeket úgy tekint, mint megtagadást ama ünnepélyes kötelezettségeknek, amelyeket Nagy-Britannia és az összes civilizált nemzetek Amerikával az élükön, a zsidó néppel szemben garantáltak.

Palesztina zsidóságának népgyűlése nyomtatékosan leszögezi, hogy nem fogja magát megadni, a kormány által előterjesztett terv nem vihető keresztül és a jisiv nem fog együttműködni e terv keretében.

A kiáltvány leszögezi, hogy a palesztinai zsidóság nem fogja elfogadni a tervbe vett állam autoritását és nem fogja annak magát alávetni.

A kiáltvány az angol néphez, az amerikai nemzethez és a Népszövetséghez fordul, hogy ne engedjék meg annak a kísérletnek a megvalósítását, amely egy régi népek reményeit, amely a száműzetéstől elfáradva, ujjászűlésére törekszik, megsemmisíti.

A kiáltvány végül a diaszpóra zsidóságához fordul, felhívja őket, ne vesszék el bátorukat, hanem mozgósítsák összes erejüket az ártalmas tervek megakadályozása érdekében.

„Legyetek egységesek és fegyelmezettek — üzeni a kiáltvány a gátló zsidóságának — és ne csináljatok ártalmas magánakciókat“.

Emigránsok, menekültek

AZ OSE SEGÉLYEZÉSI MŰVE A NÉMETORSZÁGI ÉS AUSZTRIAI ZSIDÓ-GYERMEKEK ÉRDEKÉBEN. Az OSE segélyezési tanács Pierre de Ginzbourg báróné elnöke által ülést tartott, amelyen meg tárgyalták a németországi és ausztriai zsidó-gyermekek segélyezési akcióját. Az ülésen

bejelentették, hogy „a középeurópai és németországi zsidó gyermekek megvédésére alakult szervezet“ megállapodást kötött a francia kormánnyal zsidó gyermekek befogadására. Az első csoport már a hetekben megérkezik Párizsba. Az OSE Montmorency uti gyermekotthonát máris előkészítették 110 gyermek elhelyezésére. A Franciaországba érkező gyermekek száma több százra tehető. Eppen ezért az OSE most egy második gyermekotthon felállításán fáradozik. Az ülés részletes exozóban vázolták a németországi és ausztriai zsidó gyermekek tragikus helyzetét, akik szülők és támogatók nélkül érkeztek meg Franciaországba. Míután különböző adományozók megteremtették erre az anyagi alapot, újabb 50 ilyen gyermeknek tartották fenn helyet az OSE otthonában. Az OSE nagy pénzügyi akcióit indít be a gyermeksegélyezési mű céljaira.

HOGYAN SZERVEZKEDJEN MEG A MENEKÜLTÉK LETELEPÍTÉSÉRE ALAKULÓ NEMZETKÖZI TESTULET? Az államközi menekültügyi bizottságnak Londonban hozott határozata, amely a menekültek letelepítését célzó nemzetközi szervezet megalapítását tervezi, gyors ütemben halad a megvalósulás felé. Egyik vizsgálzerte ismert londoni bankház megígérte támogatását és komoly tárgyalások folynak illetékes new-yorki körökkel is. A szervezet gondoskodna a Buble-tervnek megfelelő „rendezett“ német kivándorlás lebonyolításáról, a vagyontranszferről és az emigrációs költségek fedezéséről. A szervezet semmilyen körülmények között nem foglalkozik a német árúk elhelyezésével a világpiacon. Az eviami tanács Rublee által megfogalmazott választát a német javaslatokra a napokban közlik Berline.

Az államközi tanács körében az utolsó napokban újabb komoly aggodalmakat táplálnak a német zsidóság helyzetét illetően. Az a reményiség, hogy a zsidó kivándorlási hivatal felállítása után megszűnik a kényszer-kivándorlás, nem bizonyult valósnak, mert a Gestapo úgy a bécsi, mint a berlini zsidókat tovább kényszeríti a kivándorlásra.

A menekültek letelepítésére irányuló területszerzés kérdésének megoldása sem kecseset sok sikerrel. Az Angol-Guyanába, Holland-Guyanába és Rhodéziába kiküldött vizsgálóbizottságok jelentései még nem futottak be. A san-damingói letelepítési lehetőségeket illető jelentés, amely a kezdetben igen kedvezőnek látszott, most szakértők beható vizsgálatának tárgya.

ROBERT PELL ÁTNYUJTJA AZ ÁLLAMKÖZI MENEKÜLTÜGYI TANÁCS VÁLASZÁT A NÉMET MEMORANDUMRA. Robert Pell, az államközi menekültügyi bizottság Berlinben tartózkodó alelnöke át nyújtotta az illetékes köröknek az államközi menekültügyi tanács választát, arra a német memorandumra, amelyet még az elmúlt hónap folyamán nyújtottak át Rubleenak, a tanács volt igazgatójának. Pell szombaton tér vissza Londonba.

FAJ ELVET ALKALMAZNAK A THÜRINGIAI EGYHÁZBAN. A thüringiai német evangélikus egyházból kizárták a zsidó származású hívőket. Az egyház vezetősége megtiltotta lelkészeinek, hogy zsidókat megkereszteljenek. A kereszténység bevezetése óta Németországban ez az első eset, hogy az egyház magáévá tette a fajiság elvét és idegen származásuk miatt visszautasítja zsidók megkeresztelését.

A NÉMET NÉP ÉLETTERÜLETE SZEGENYEDNI FOG A ZSIDÓ ÉLETTERÜLET LEROMBOLÁSA ALTAL. Hermann Rauschnigg, a danzigi szocialista, a zürichi Európa

könyvkiadóban megjelent „A nihilizmus forradalma“ című könyvében a következőket írja: „Nagy világtörténelmi illúzió az, hogy a győztes életterülete megnagyobbodik a legyőzött által elfoglalt életterület megsemmisítése által. A német nép életterülete sem nagyobbodik meg a zsidó életterület szétvételével. Sőt, szegényebb lesz. Ez a felismerés azonban épp olyan későn fog eljönni, mint a háborús károk és nyereségek felismerése.“

AZ AMERIKAI VIZSGALÓBIZOTTSÁG ELUTAZOTT SAN-DOMINGOBA. Az amerikai szakértőbizottság március 2-ikán elutazott Newyorkból San-Domingo, hogy tanulmányozza az országban a menekültek letelepítési lehetőségeit.

Lengyelország

A ZSIDÓ IFJUSÁG KOPOGTAT AZ ORT-ISKOLÁK KAPUINÁL. Nyolcvanöt helyi csoport részvételével most tartották meg Varzóban a mezőgazdasági, ipar és kézművesség terjesztésére alakult ORT szervezet lengyel ágazatának évi konferenciáját. A konferencián Carol Sachs elnököt. Juszensky mérnök az ünnepélyes megnyitási-ülésen kegyeletes szavakban emlékezett meg az ORT-mozgalomnak az elmúlt év folyamán elhalálozott vezetőjéről. Baruch C. Valdeckről. A végrehajtott tanács jelentéséből kiderül, hogy az ORT lengyelországi helyi csoportjainak száma az elmúlt évben megduplázódott. Az ORT szakiskolában 6000 növendék részesül kiképzésben. Az ORT segítségével 500 zsidó családcs kisembernek sikerült a városok közelében kis mezőgazdasági farmokat felállítani. A szervezet 400 menekült családnak nyújtott tényleges segítséget. Az ifjúság hatalmas tömegei kopogtatnak az ORT-iskolák kapuinál — mondotta Juszensky mérnök — és nem szabad elutasítanunk őket. Ez az áramlat nem szűnik meg a jövőben sem. 1950-ig évente 70 ezer zsidó ifjunkt kell ipari átképzést adnunk. Nincsen Lengyelország területén egyetlen kis falvacskák sem, amelynek zsidó lakossága szakiskoláról „álmodnék“. Az ORT százszázalékosan kihasználja iskoláit, megkészezte, szakkurzusait, rendkívüli módon felemelte a zsidók műszaki kiképzésének színvonalát, de még így sem tud eleget tenni a reális szükségleteknek.

Buchweiz mérnök a lakatos, mechanikus, építőipari és vízvezeték-szerelői kiképzésről beszélt. Újabb szaktanfolyamokat létesítenek gépkocsiszerelők, elektromechanikusok számára. Spielvogel mérnök a mezőgazdasági kiképzésről tartott előadást. A mezőgazdasági telepeknek pénzügyi alapokra van szükségük tehén beszerzésére és méhészet felállítására. A mezőgazda mérnökökből képző kereteket szerveznek, akik irányítani fogják a mezőgazdaságot és kiképezik a kivándorlókat. A konferencia megelégedését fejezte ki a végrehajtótanács tevékenysége felett és elhatározta az ORT tevékenységének hathatós fokozását.

A SEJM VAGASI TILALMA RENDKÍVÜL LESUJTOTTA A LENGYELORSZÁGI ZSIDÓ LAKOSSÁGOT. A sejmnek az az elhatározása, amely végleg eltiltotta a zsidó ritus szerinti vágatást, rendkívüli elkeseredést váltott ki a lengyelországi ortodox-zsidó lakosság körében. Bár a javaslat még nem került utolsó olvasásra, az antiszemita magatartás, amely a kormány intézkedéseit és állásfoglalását jellemzi, valószínűtlenné teszi, hogy a sejm jobb belátásra jut ebben a kérdésben. A zsidó hitközségek a miniszterelnökhöz fordultak, hogy védelmezze meg a zsidó lakosság vallásos érdekeit. A rabbik szövetsége március 7-ére konferenciát hívott össze, amelyet általános bojtnap előzött meg.

Potom könyvvásár, újabb olcsó könyvekkel kibővítve, még tart Lepadány, amíg a könyvek el nem fogynek. Pl. Maupassant 15 féle különböző regénye, kötetje 18 lej. Verona Cleo, divatszalon köve 30 lej (volt 198). Darnai: Kaszinó táblabírak, 2 kötet, 440 lap vászonkötésben (volt 540 lej) most 44 lej, stb., stb. Lepadány Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes olcsó jegyzéket. Siessen: ami elfogy, nem pótolható.

HIREK

Időjárásjelentés. Továbbra is süllyedő, majd emelkedő légnyomás főleg északnyugaton, váltakozó felhőzet borús égbolt, enyhe északnyugati légáramlás, a hőmérséklet nem változik, esők délkeleten és a hegyekben.

Millió értékű aranyérmeket találtak vándorcigányoknál. Craiovából jelentik: Perisorul Vechi község határában házkutatást tartottak a vándorcigányok sátraiban. Masu Radu cigánynál 300 aranyérmét és 15 nagy aranytallért találtak 1.500.000 lej értékben. Az aranyat beszolgáltatták a Nemzeti Banknak, a cigányokat letartóztatták.

A Szövetkezetek Nemzeti Intézete megkezdte a mezőgazdasági kölcsönök folyósítását. Bucurestiből jelentik: A Szövetkezetek Nemzeti Intézete tegnap megtartott ülésén elhatározta, hogy 40 millió lej hitelt nyílt a romániai boroknak Németországba történő exportja részére és ebből az összegből segíti elő a romániai boroknak a newyorki világméretű kiállításra való szállítását is. Az ülés felhatalmazást adott az igazgatóságnak, hogy 100 millió lejes kölcsönt vegyen fel a Román Nemzeti Banktól, vagy az Állami Csekkpénztártól. Felhatalmazást kapott az igazgatóság arra is, hogy abból az egymilliárd kétszázmillió lejes kölcsönből, amelyet a Nemzeti Banktól kapott a falusi és városi mezőgazdák felsegélyezésére, a szövetkezetek útján kezdje meg a tavaszi mezőgazdasági munkálatok végrehajtásához szükséges kölcsönök folyósítását.

Ha testét este lefekvés előtt alaposan bedörzsöli Diana sórsorszesszel, könnyű, kellemes álma lesz.

A marosvásárhelyi katolikus egyház méltatta Lövi főrabbinak a pápáról tartott megemlékezését. Marosvásárhelyről jelentik: A Marosvásárhelyen megjelenő „Magyar Szó” című napilap közlése szerint a marosvásárhelyi római katolikus egyház napokban megtartott közgyűlésén az elnök Jaross Béla prelátusplébános közölte, hogy dr. Lövi Ferenc főrabbitól átiratot kapott, mely szerint a Mózes halálát ünneplő istentiszteletük alkalmával hálás kegyelettel emlékeztek meg néhai XI. Pius pápáról, aki több ízben felémelte hathatós szavát a zsidó nép védelmére s hogy nagy számban egybegyűlt hívei mélyes megértéssel hódoltak a nagy pápa emlékének. A prelátuselnök méltatásában a közgyűlés igen jólesőleg és hálással vette a tolmácsolást kegyelettel és részvétet; „meggyőződésem, — mondotta Jaross prelátus, — hogy ez csak viszhangja annak a megbecsülésnek, megértésnek és őszinte jóindulatnak, melyet nekünk zsidó polgártársaink iránt a gyermekeik különféle nemzetekben és vallásokban elhelyező isteni Gondviselés előír.”

Dr. Marcus Stefan az új művészeti főfelügyelő. Jelentettük már, hogy Isac Emil, a neves költő, aki hosszú időn keresztül országgrésziunk művészeti felügyelője volt, megrendült egészségi állapotának helyreállítása végett egyéves betegszabadságot kért. A kolozsvári művészeti felügyelőség reszortjába tartozó teendőket távollétében dr. Mihaiescu Leon tartományi osztályigazgató végezte. Most dr. Zigre Miklós kultuszminiszter kinevezte dr. Marcus Stefan nagyváradi ügyvédet művészeti főfelügyelővé és őt bízta meg a szamosztományi művészeti vezérfelügyelőség vezetésével. Marcus Stefan rendőrprefektusból lett ügyvédé, egyízben már volt művészeti felügyelő, sőt szinigazgatóval is próbálkozott. Felesége Marcus Rita, ismert énekesnő s együttesen zeneművészeti iskolát tartanak fenn.

Házastársak között is fennáll a lopás büntetése. Bucurestiből jelentik: Rozenberg Ilie kereskedő feljelentést tett a felesége ellen lopás címén. Az elmúlt esztendőben a házastársak összevesztek és mert az asszony egyszer azt hallotta, hogy a házastársak között nem áll fenn a lopás büntetése, mikor férje dolgait elintézésére a városba ment, összezsomagolta a házból található holmikat, autóra rakatta és elszállította ismeretlen helyre. Amikor a férj hazaérkezett, úresen találta a lakást. Megtette felesége ellen lopás címén a feljelentést és az ügyben most tartott tárgyalást az ifjovi törvényszék. A bíróság lopásban monotta ki bűnösnek Rozenberg Ilienét és egyévi börtönrre, valamint 50 ezer lej polgári kártérítésre ítélte.

Eljegyzés. Fischer Anny és dr. Bokor Károly jegyesek.

A cionista ifjúsági szervezetek tanácsának ülése. Az erdélyi cionista ifjúsági szervezetek szövetségének tanácsa, a Moecet Hanoar, vasárnap, március 12-én reggel 9 órakor ül össze Kolozsvárt. A nagy érdeklődéssel várt összejövetel foglalkozni fog az erdélyi cionista ifjúság összes időszerű kérdéseivel és meghatározza a Brith Hanoar jövőbeli munkásságának útját és feladatait. A tanács napirendjén a következő előadások szerepelnek: Megnyitó — Kincs Lipót, a Brith Hanoar elnöke. Munkabeszámoló — Jakabovits Gedalje. Kulturreferátum — Izsák Slomó. Keren Kajemet referátum — Weinberger Rifka. Héber referátum — Schönfeld Ezriél. Gazdasági referátum — Rosenfeld Gyula. A Brith Hanoar jogi helyzete és viszonya a helyicsoporthoz — Nussbaum Smuél. A Brith jövőbeni munkásságának útjai — Kincs Lipót. Külön bizottság alakul a chachsara-alija kérdéseinek megvitatására, amelyben résztvesznek az összes chaluci szervezetek: Mizrach, Hanoar Hacioni, Hasomer Hacaír, Bnéj Avoda és Habonim. A tárgyalásokon, amelyek az ifjúság egységes álláspontját hivatottak leszögezni a jövő hónap végén összeülő országos cionista konferencia elé, résztvesz a cionista szervezet KIB-jének képviselőjében dr. Mózes László szervezeti főtitkár is.

Siessen, hogy MILLIOMOS legyen

Ime egy eset, amikor nem árt a sietség. Miért is várna az Állami Sorsjáték IV. osztályának a húzásáig, amikor milliómos lehet már az I. osztály alatt is?

20 NYEREMÉNY egyenként 1.000.000

lei értékben kerül kiosztásra a játékosok között, akik sietnek, hogy már a

MÁRCIUS 15.-IKI húzásra vásároljanak sorsjegyet.

50.888.000 SZÉTOSTÁSRA KERÜL LEI

19. sorsjáték. 1. osztály

LOTERIA DE STAT

Csendesóceáni értekezlet Anglia és Ausztrália között. Newyorkból jelentik: Nagy-Britannia, Ausztrália és Új-Zéland csendesóceáni értekezletet fognak tartani, amelyen meg tárgyalják az összes felmerült kereskedelmi és aviatikai kérdéseket.

Ruletkezés közben, Nizzában tartóztatták le a marosvásárhelyi Splendid-szálló tolvaját. Marosvásárhelyről jelentik: Több ízben beszámoltunk már arról a nagyszámú betörésről, amely az elmúlt év nyarán a helyi Splendid-szállóban történt, ahol ismeretlen tettesek Binetter Armin harisnygyári utazótól 400.000 lejt loptak el. Az ügyben a rendőrség erőles nyomozást indított és hamarosan megállapították, hogy a betörést Müller Zsigmond temesvári fényképész követte el Brettner Jakab nevű társával. Kezével azután, hogy a betörés tettesének személyazonosságát megállapította a rendőrség, Müller Zsigmondot az egyik bucaresti parkban felakasztva találták meg, míg társáról, Brettner Jakabról, aki hűzáló volt és Müllerrel társulva már több büntényt hajtott végre, kiderült, hogy Nizzába szökött, ahova magával vitte az ellopott 400.000 lejnecs nagyobb részét. A román rendőrség megkeresésére a nizzai rendőrség nyomozott Brettner után, akit a napokban sikerült is letartóztatni az egyik játékszállóban rulettkezés közben. Brettner már csaknem minden pénzt elköltötte. Letartóztatásáról értesítették az illetékes romániai hatóságokat és hamarosan megérték a kiadatása is. Brettner Jakabot kiadatása után Marosvásárhelyre fogják szállítani, ahol megindul ellene az eljárás.

EGYESÜLETI ÉLET

Oneg Sabbat. A Nase Mizrach március 11-én, szombaton délután 4 órakor tartja Oneg Sabbatját a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében, Str. Memorandului 13 sz. alatt. Kérjük a tagok pontos megjelenését. A heti szidrárt Marmorstein Sándorné olvassa fel. Házi asszonyok: Bergfeld S.-né és Dávid N.-né.

Bubus

Vaszary-Szécsén-Losonczy zenés vígjátékának bemutatója Kolozsváron

Mulattató, fordulatos vígjáték a „Bubus”, aminek tényéből keveset von le az, hogy helyzeti, bemondásai, szellemességei sekélyesek. Írója a „szerepekre” fektette a súlyt, az ocsó közönségvágyokra, amik nem maradnak el: a publikum mulat, sőt jól mulat. Egy levél körül épül ki a bonyodalom, amely végül is happy enddel végződik, az ismert szabályok szerint. Van bizonyos szatirikus éle is a darabnak, ami azonban elmosódó és inkább a szórakoztatás a célja, mint az ember természet leleplezése.

Az előadás és a rendezés jó volt. Gróf László nemcsak, mint rendező tűnt ki, hanem mint főszereplő is, bár szerepe nem teljesen „fekszik” neki. Természetes meleg közvetlensége hatásos volt. Coppán Flórián anyós szerepében ismét megcsillogtatta gazdag komikusi venéit. Sándor Steli egy csintalan, szókimondó 14 éves kisleányt játszott pompásan. Krémer Manci hatásos jelenség volt. Csóka József elragadóan kedves és groteszk volt az egyetlen tanár szerepében. Jeney János is jó alakítást nyújtott. A többi szerepekben Rajnai Elly, Báza Éva, Miklósi Margit, Perényi János, Bereczky Magda, Gellért Ibolya, Csengeri Aladár csillogtatták meg értékes kvalitásaikat. A „Bubus” komoly sikert aratott, amit a kellemes zeneszámok is elősegítettek.

Rejtélyes tűz egy bucaresti nagyvállalat irodahelyiségében. Bucurestiből jelentik: A Cernica uca 2. szám alatt az Autoglobus vállalat épületében ma reggel tűz ütött ki. Miután a vállalat csödbe ment, a helyiségben sem iroda, sem lakás nem volt, csupán a kapus foglalt el egy szobát az udvar mélyén. A tüzoltók három órai munka után eloltották a tüzet. A romok alól egy eddig még ismeretlen ember holtteste került elő.

Belisha a francia

Oriási lé

Párizs, március 10-én. Vélemény nagy üdvözlő Hore Berter tegnap az angol sereg is hajlandó a sére bocsátani a Franciaországba eddig az volt az hadsereg új háború ellenállást kényszerít az angol seregig érkezhetnek. Mint Londonban beszédét a brit sereg kiemeli főleg a segélynyújtásra, melyekre vonatkozó miután ismerttéket, hozzáteszi, a sereg számára szükség is van, majd nem többet alatt tettek előtt. A Daily Telegraph, amiért a kérdés, vajjon a nem túl gyenge. A Daily Mail iránti angol köhogy ha új világkénytelen volna deni a kontinens dének értelme.

Párizsi jelentés

nagy fontosságú lisha nyilatkozat lense szerint az angol-francia és kiterjesztésű mőségtől. A l'Epoque írja fegyverkezési szekkel halad el senyben Britanni diszerekkel renddagsága lehető hogy végig kit helyt fog állani laire szerint a most első ízben gol haderők ngyan fognak átnán.

Londonból jelentik: Hore Berter hadtestre vonatkozó nyira meglepő híre is, hogy hivatal volt lornálni akarta a m elégtelensége m jelentései után.

Hore Berter

Londonból jelentik: Szerdán éjjel fövetés vitáját. S ügymisztérium a vitát. Megálltossága van Hore az angol fegyverhadifelkészítés Anglia részvétel „hatékony” lenn. Sokkal nagyobb hadsereg, gol hadsereg,

Belisha angol hadügyminiszter szenzációs bejelentése az angol-francia katonai együttműködés kiterjesztéséről

Párizsban nagy megnyugvással fogadták az angol expedíciós hadsereg bejelentését

Az angol sajtó is kedvezően fogadta az angol expedíciós hadseregére vonatkozó közléseket

Oriási léptekkel halad előre Anglia felfegyverzése

Párizs, március 9. Az egész francia közvélemény nagy lelkesedéssel és örömmel üdvözi Hore Belisha angol hadügyminiszter tegnap az alsóházban tett kijelentését, amely szerint Anglia szárazföldi hadseregét is hajlandó Franciaország rendelkezésére bocsátani az esetleges új háborúban. Franciaországban, főleg katonai körökben eddig az volt az aggodalom, hogy a francia hadsereg új háború esetén egyedül kénytelen ellenállást kifejteni néhány hónapig, amíg az angol szárazföldi csapatok segítségül érkezhetnek.

Mint Londonból jelentik, Hore Belisha beszédét a brit sajtó kedvezően fogadja és kiemeli főleg a Franciaországnak adandó segélynyújtásra és az expedíciós hadseregre vonatkozó beszédreszleteket. A Times miután ismerteti a tervbe vett intézkedéseket, hozzátéveszi, hogy ha a szárazföldi hadsereg számára bizonyos reformokra még szükség is van, Hore Belisha két év alatt majdnem többet tett, mint egy nemzedék alatt tettek előtte.

A Daily Telegraph kijelenti, hogy elégedett, amiért a régi elveket felborították és kéri, vajjon a 19 divízióból álló hadtest nem túl gyenge-e?

A Daily Mail szerint a Franciaország iránti angol kötelezettségek oly nagyok, hogy ha új világháború törne ki, Anglia kénytelen volna hatalmas hadsereget küldeni a kontinensre. Ez Hore Belisha beszédének értelme.

Párizsi jelentés szerint a párizsi lapok nagy fontosságot tulajdonítanak Hore Belisha nyilatkozatának. A Figaro londoni jelentése szerint

az angol-francia katonai együttműködés kiterjesztéséről minden kétértelműségtől mentesen adtak hírt.

A L'Époque írja, hogy Anglia tudatában fegyverkezési szükségleteinek, óriási léptekkel halad előre. A fegyverkezési versenyben Britannia fog a legmodernebb hadiszerekkel rendelkezni. Mérhetetlen gazdagsága lehetővé fogja tenni számára, hogy végig kitartson. Ha sor kerülne rá, helyt fog állani a kihívásnak. A Le Populaire szerint az angol hadügyminiszter most elsősorban beszélt nyilvánosan az angol haderők növeléséről, ismertette, hogyan fognak átkelni a La Manche csatornán.

Londonból jelentik, hogy angol politikai körökben rendkívüli szenzációt keltett kedden este Hore Belishának az expedíciós hadseregre vonatkozó kijelentése. A hír annyira meglepő volt még jólétesültek számára is, hogy Duff Cooper, a tengerügyi hivatal volt lordja, aki az alsóházban bírálni akarta a kormányt, intézkedéseinek elégtelensége miatt, a hadügyminiszter kijelentése után nem kívánt felszólalni.

Hore Belisha nyilatkozatának óriási jelentősége

Londonból jelentik, hogy az alsóház szerdán éjjel folytatta a hadügyi költségvetés vitáját. Sir Victor Warender, a hadügyminisztérium pénzügyi titkára zárta le a vitát. Megállapította, milyen nagy fontossága van Hore Belisha nyilatkozatának az angol fegyverkezés állásáról és Anglia hadifelhétkészítéséről. Warender szerint Anglia részvétele egy esetleges háborúban „hatékony” lenne a kontinensen.

Sokkal nagyobb erőt képviselne az angol hadsereg, mint a világháború első évében.

Most egy gyalogsági ezred 52 gépfegyver felett rendelkezik, akkor csak két géppuskája volt.

Az alsóház 141 szavazattal 66 ellenében elutasította a fegyverkezési kiadások csökkentésére vonatkozó, egyébként csak jelképes jellegű, munkáspárti javaslatot. A vita berekesztése után az alsóház üléseit elnapolták.

Hogyan reagál Berlin?

Mint Berlinből jelentik, politikai körökben nem keltett különösebb meglepetést Hore Belisha angol hadügyminiszter kijelentése. Német katonai szakértők véleménye szerint nem az a fontos, hogy Anglia hány katonai hadosztállyal rendelkezik, bármennyire is jól felkészülteknek és csodálatos teljesítményre képeseknek is híreszteljék azokat, hanem az a lényeges, hogy milyen körülmények között és hogy

használják fel ezeket a hadosztályokat. Német katonai szakértők hangsúlyozzák azt is, hogy az angol területiális csapatoknak alkalmuk lesz képességeiket a gyarmati háborúban bemutatni.

Hore Belisha angol hadügyminiszter a képviselőházban elmondott beszédében egyébként leszögezte, hogy a kontinentális Anglia ezidő szerint négy gyalog hadosztályt, két lovas hadosztályt, három motorizált hadosztályt, egy rohamhadosztályt, egy egész területiális hadsereget, továbbá két lovasdandárt és ezenkívül még számos más katonai egységet, műszaki csapatokat, összesen 19 hadosztályt tud azonnal átszállítani a kontinensre. Egyébként Indiában és Birmában jelenleg 531.333 ember áll fegyverben a múltévi 484.625 létszámmal szemben. A területiális hadsereg létszámát egyébként fokozatosan 250.000 emberrel szaporítják.

Olaszország attól tart, hogy Anglia és Franciaország fogják likvidálni a spanyol polgárháborút

Nyugodtabb a helyzet Madridban, a nemzetvédelmi tanács felszámolja a zendülők maradványait

Párizs, március 9. (Radur). A legtöbb csütörtök reggeli francia lap híradása szerint Madridban még nem állították helyre a rendet. A Le Journal megállapítja, hogy a kormány ádáz ellenállásra talált a szélsőséges elemek részéről és korai lenne azt hinni, hogy ura a helyzetnek.

A Le Petit Parisien írja, hogy a kommunista elemek minden bizonnyal bátorítást kapnak külföldről is. Mégis ha a fővárost fenyegető nemzeti erők olyan nagyok, a kapituláció a legjobb megoldás.

A La Justice szerint

Olaszországot aggasztják az események, mert Mussolini attól tart, hogy Anglia és Franciaország fogják kezükbe venni a spanyol háború likvidálását.

A l'Ordre a római, berlini és burgosi sajtó állásfoglalását kommentálva, megállapítja, hogy nemzeti részről nem lehet jóakaratról beszélni, mert azt akarják, hogy a győzelmet végig fegyverek útján szerezzék meg. A baloldali sajtó ezzel szemben nem tiltakozik rokonszenvét a köztársaságiak iránt.

Javult a madridi helyzet

Párizsból jelentik, hogy az éjszaka folyamán Párizsba érkezett értesülések szerint szerdán az éjjeli órákban a madridi helyzet lényegesen javult. Ortega ezredes közvetítési kísérlete a „casadoisták” és kommunisták között bizonyos mértékben fegyverszünethez vezetett. Éjfél felé már csak szórványosan voltak halhatók puskalövészek. A kommunisták a külvárosban és a lövészterén összpontosultak. Kisebb ellenálló csoportok a belváros egyes házaiban is meghúzódtak. Sem Miaja tábornok ultimátumának, sem pedig Ortega ezredes közvetítési kísérleteinek nem sikerült a kommunistákat rábírnia arra, hogy tegyék le a fegyvert. A két tábor között a tárgyalások folynak. Újabb összeütközések lehetősége nincs kizárva. A madridi rádió éjjel jelentette, hogy a nemzetvédelmi tanács intézkedéseket fogantatosított a nyugalom biztosítása érdekében.

Madrid és Valencia között az összeköttetés megszakadt. Kommunista csoportok haladnak Madrid és Valencia felé.

Az utakat a nemzetvédelmi tanácshoz hű csapatok őrzik, amelyek tankokkal vannak felszerelve. Valenciában számos kommunistát letartóztattak.

A hadsereg és a nép a tanács mellett

Madridból jelentik, hogy a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka nyugodtan telt el Madridban. A nemzetvédelmi tanács által hozott intézkedések megfelelőnek bizonyultak. Valószínű, hogy az összes kommunista tüzérszék vérontás nélkül megadják magukat. A különböző köztársasági városokból érkező jelentések szerint a lakosság és a hadsereg a tanács mellett van. Alicantében a népfrent feltétel nélkül helyesli a tanács eljárását. Valenciában a rendet teljesen helyreállították. A lakosság megelégedéssel fogadta a tanács határozatait. A Voz Valencia című lap szerint eltűnt a kommunista fantóm. A Correspondencia című újság, a munkásszövetség hivatalos orgánuma, kijelenti, hogy a spanyol nép a békét kívánja.

Alfonz exkirály nyilatkozata a spanyol helyzetről

Párizsi jelentés szerint III. Alfonz volt spanyol király nyilatkozott a Le Jour című lapnak. Kijelentette, hogy inkább, mint valaha, szükség van az összes spanyoloknak azon vezérlés körül való tömörülésére, aki győzelemre vezette őket. Azt kívánom, hogy Franco tábornok egyszerű katonájának tekintsenek — mondotta az exkirály. — Ha a katonák szó nem felel meg, azt kívánom, hogy „munkásnak” nevezzenek, aki dolgozni akar az újjáépítésben. Spanyolország és az összes spanyolok jövője az ő kezében van.

Nemzeti blokád a köztársasági partok ellen

Burgosból jelentik, hogy a nemzeti spanyol haditengerészet hivatalosan közli, hogy Sagonta és Almeria között a nemzeti hadihajók blokád alatt tartják a köztársasági partokat. Egyetlen idegen hajónak sincs jogában a parttól három mérföldnyire húzódó sávon belül tartózkodni a nemzeti hatóságok

engedélye nélkül. A Palos-fok és Kartagena között a nemzeti tengeraltjárók el fognak sülyeszteni minden idegen zászló alatt közlekedő hajót, amely megpróbálná áttörni a három mérföldes blokádot. Minden köztársasági kikötőbe tartó idegen hajónak előzetes engedélyt kell szereznie Barcelona, Palma Majorca, vagy Malaga kikötőiben.

San Sebastianban fog működni a francia követség

Burgosi jelentés szerint a francia nagykövetség San Sebastianban fog működni, ahol a többi követség is tartózkodik. Egyidejű ankarai jelentés szerint a török kormány de jure elismerte Franco kormányát.

Százötven millió frank hitel a spanyol menekültek segélyezésére

Párizsból jelentik, hogy a képviselőház külügyi és pénzügyi bizottsága együttes ülésen megtárgyalta a spanyolországi menekültek kérdését. A bizottság 150 millió francia frank hitelt szavazott meg a spanyol menekültek segélyezésére. A Franciaországban tartózkodó spanyol menekültek száma félmillió, akik közül eddig csak 50.000-et szállítottak vissza hazájukba. Franciaországban jelenleg 220.000 köztársasági katona tartózkodik, akiket csoportokban visszazárlítanak spanyol területre.

A legszigorúbb intézkedések következnek

A madridi rádióállomás szerda délben a következő közleményt sugározta ki:

„Azok, akik továbbra is felkelésben maradnak, a köztársaság törvényes hatóságainak adott szavuk ellenére s akik bár tudják, hogy kiserletük sikertelenségre van ítélve, továbbra is olyan magatartás tanúsítanak, amely csak árthat az országnak, — vegyék tudomásul, hogy a nemzetvédelmi tanács, amely megkísérelte a lázadást emberes eszközökkel elfojtani, elhatározta, hogy ezentul a legszigorúbb intézkedések árán is biztosítja a nyugalmat és a rendet Madridban. A nemzetvédelmi tanács a néphadsereg összes erőinek feltétlen közreműködésére támaszkodva, élni fog ecélból a rendelkezésére álló összes eszközökkel.”

A nemzetvédelmi tanács repülői parancsot kapta, hogy bombázzák Madrid azon külvárosait, amelyekben a kommunisták összpontosultak.

Gyalogos csapatokat indítottak utnak a lövészteret felé, ahol a kommunista ellenállásnak egy másik központja van.

A madridi rádióállomás délután jelentette, hogy néhány óra leforgása alatt helyreállítják a normális helyzetet.

Berlin a madridi nemzetvédelmi tanács ellen

Az Havas tudósítója jelenti Berlinből, hogy Franciaország és Anglia Spanyolországban való békéltető akciójának lehetőségét kedvezőtlenül fogadják Németországban. Egy londoni értesítést kommentálva, amely szerint a Dewonshire cirkáló semleges terület szerepét fogja játszani a Minorca sziget átadását megelőző tárgyalásokhoz hasonló tanácskozások számára, a Berliner Zeitung am Mittag a következőket írja:

„Párizsban és Londonban számos személyt megtevésztett a gyermekes játék, amely Madridban azzal vette kezdetét, hogy Negrint elűzték és helyébe olyan embereket állítottak, akik vele azonos magatartást tanúsítanak. Ugy látszik, hogy a Szajna és a Temse partján élő emberek nem hallanak jól. Franco tábornok több ízben is kijelentette, hogy csak feltétel nélküli megadást fogad el. Az újabb madridi akció egyetlen eredménye az, hogy a spanyol népet megfosztják a gyors békéltetés lehetőségétől. Kartagénában a kommunisták kitűzték a fehér zászlót, de a francia és angol rádióállomásokon továbbított üzenetek hatása alatt elhatározták az ellenállás folytatását. A felelős politika a béke megteremtésén dolgozik, míg a demokráciák minden lehető elkövetnek a háború meghosszabbítása érdekében.

Dolores Ibarruri asszony, aki „La Passionara” néven ismeretes és aki a köztársasági politikában jelentős szerepet vitt, ma délben Párizsba érkezett.

A délamerikai államok nem fogadnak be spanyol menekülteket

Párizsból jelentik: A francia kormány megkereste Braziliát, Argentínát, Chilét, Perut, Venezuelát, Mexicót, Columbiát, Kanadát és Cubát aziránt, hogy spanyol menekülteket fogadjanak be területükre. Brazília, Argentina, Kanada és Cuba elutasító választ adtak a francia kormány megkeresésére, arra való hivatkozással, hogy a munkapiac helyzete készíti őket erre a lépésre. Argentína hajlandónak jelentette ki magát arra, hogy gabonát és élelmiszert bocsásson a menekültek rendelkezésére. A többiek közülük, hogy hajlandók kisebb számu menekültet befogadni, de ezt csakis szigorú szelektáció alapján, előnyben részesítve a mezőgazdasági munkásokat.

SPORT

Nagyvonalu tevékenységbe kezdett a szatmári Barkochba

A cionista ifjúsági csoportok testületileg lépnek be a Barkochba

Satumare, március 9. (Az Uj Kelet tud.) A szatmári Barkochba vezetősége, Markovics Aladár úr elnökkel az élen, igen nagyvonalu aktivitásba kezdett. A tevékenységet az váltotta ki, hogy a zsidó sportegyesület tegnap beköltözött a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjával közösen béreit otthonba. Az otthonban ismét megkezdte működését a Barkochba tornaszakosztálya, amely a közel-múltban igen áldásos működést fejtett ki és amely teremtésén miatti volt a most megnyitott otthon létesítésére tételekre utalva.

Markovics úr elnök rugalmas tevékenységének köszönhető, hogy a Barkochba és a ZsNKSZ, illetve a cionista ifjúsági alakulatok között a legszorosabb együttműködés jegyében indult be a tevékenység. A Barkochba az ifjúsági szervezetek részére ping-pongasztalt állított be, amely sportolási lehetőséget nyújt addig is, amíg a Barkochba asztaliteniszszakosztálya szélesebb keretben megkezdte működését.

Oszatlan örömet keltett szatmári zsidó körökben, hogy Markovics úr igen szoros együttműködést teremtett a Barkochba és a Joung Wizo között. A Joung Wizo teljes gárdájával bevonult a Barkochbába, amelynek női csoportját képezi. A női csoport már megalakította tenisz, ping-pong, turista, kosárlabda és torna kereteit, amelyek szorgalmas sporttevékenységet fejtenek ki. A női csoportok szervezése még folyamatban van, legközelebb megválasztják az egyes sportágak hősportvezetőit.

Markovics úr elnök tevékenysége egyébként annyira fellelkesítette a Barkochba eddigi el-ellanyhuló vezetőit, hogy ismét aktivitásba kezdve, segítenek a fáradságtalan elnöknek, akinek szorgalma révén a Barkochba fennállásának egyik nagy fejlődést ígérő etapjához érkezett.

Mi újság a sportvilágban?

A Közép-Európa Kupa sorsolása következében az első fordulóban a román bajnok az olasz bajnokkal játszik. A véletlen folytán ez a két résztvevő már minden valószínűség szerint ismeretes. Ugy a Venus, mint a Bologna olyan előnyvel vezetnek, hogy reális számítás szerint már bajnoknak tekinthetők. A Venusnak nehéz dolga lesz az olasz bajnokokkal.

A kolozsvári Victoria vásármaphoz egy hét Budapestben játszik, míg a Kispeszt május 10-én mérkőzik Kolozsvárral. A Victoria hatvan ezer lej ajánlott fel a Kispeszt kolozsvári mérkőzéséért, míg ennek megfelelően a Kispeszt kétezer pengő fizet a Victoriának. Azaz — a valutáris nehézségek miatt — egyik egyesület sem fizet készpénzben semmit a másiknak. „Ingyen” játszik a Victoria Budapestben és ugyancsak „ingyen” a Kispeszt Kolozsvárral. Így mindkét városban a teljes bevétel a rendező egyesületé marad. A játék értéke azonban 60 ezer lej, azaz kétezer pengő.

A Közép-Európa Kupa Bizottság szombati zürichi ülésének tisztújító jellege is volt. A választás megejtése után a tisztikar a következőképpen alakult ki: Elnök: Pelikan úr (Csehszlovákia). Elnökségi tagok: Copolla (Olaszország) és Mindner (Magyarország). Luchide román szövetségi főtitkár ellenőri megbízatást kapott. Az 1938. évi folyamán legkitűnőbb szereplő két bírót Xifandót (Románia) és Ivancsicsot (Magyarország) tiszteletdíjban részesítették.

Kardban és törben figyelmeztetés után tussal büntetik azt a vívót, aki fellelve mindkét lábbal lép a plansról — ezt a szabálymódosítást hozta a nemzetközi vívószövetség antwerpeni nagygyűlésén. Az 1941. évi vívóvilág bajnokságot egyébként Egyiptomnak ítélték.

A fenyőgalyak exportját szabadabbá tették. A Hivatalos Lap szerdai száma közli azt a kormányrendeletet, amely szerint a karácsonyfák céljaira szolgáló fenyőgalyak exportja továbbra is tilos, ellenben minden más fenyőgaly — kötegekbe kötve — szabad, minden évben február 1—október 31. közötti időben. A rendelet azonnal életbe lépett.

KÖZGAZDASÁG

Az új költségvetés és az ezévi adó-kivetések előkészítése

Egyes adóízelőkategóriák mult évi adóit ötszázalékos emeléssel elővezetik

Bucuresti, március 9. Az új költségvetés előkészítése a befejezéshez közeledik, a költségvetési törvényjavaslatot egyik jövőheti minisztertanácson tárgyalják le véglegesen és még e hó végéig kihirdetik a Hivatalos Lapban. Bucuresti hírek szerint az állami költségvetés végösszege valamivel meg fogja haladni az 1938—39. évi költségvetés összegét. A többlet fedezésére a pénzügyminiszter sem adókiutemeléseket, sem pedig új adók bevezetését nem tervezi, azonban intenzíven akarják kimunkálni az adóalapul szolgáló jövedelmeket, vagyis egyes adóízelőkategóriák adóalapjait akarják emelni.

Mindezek ellenére — megbízható helyről nyert értesülésünk szerint — a pénzügyminiszter hajlandó egyes iparos és kereskedői adóízelőkategóriák 1938. évi adóinak elővezetésére azzal, hogy az 1938. évi adóalapot öt százalékkal emeljék fel és ennek megfelelően öt-hét százalékkal emelkednének az adók is, viszont a folyó évben — ezeknél az adóízelőkategóriáknál — nem lenne adókiutetés. Az erre vonatkozó rendeletet a költségvetési törvény kihirdetését követő napokon adja ki a pénzügyminiszter.

Milyen romániai nyersanyagokat és árucikkeket keres a külföld

A Külkereskedelmet Irányító Igazgatóság-hoz az egyes külföldi államokból az alább felsorolt romániai nyersanyagok és árucikkek iránt érkeztek be érdeklődések:

- Albánia:** melasz és olajpogácsa takarmány-célokra, lenmagdara, kendermagdara, magvas takarmányok, korpa, szójabab, napraforgómag, foszfát, darált hus, stb.
- Anglia:** gyümölcsök, fűszerek, hús- és halkonzervek, zsiradékok, takarmányok, nyersbőr, marhabél, stb.
- Kanada:** különböző élelmiszerek (gabonamentiek kivételével).
- Svájc:** szén.
- Franciaország:** marhaszarv, szaruárak,

- 100.000 köbméter épületfa és egyéb épületanyagok, kompenzációs alapon.
  - Görögország:** gabonaexportör és faexportör cégek képviseleteit keresik.
  - Olaszország:** olajosmagvak.
  - Marokkó:** fémhártya.
  - Palesztina:** hetenként 20—30 métermázsza friss vaját keres, lehetőleg kósert (hechscherrel).
  - Lengyelország:** sertésszőr, feldolgozatlan.
- A fentiekben kívül a görög kormány árlejtést hirdet különböző hadfelszerelési cikkekre. A fentiekkel kapcsolatos információk a Külkereskedelmet Irányító Igazgatóságnál (Bucuresti, Calea Victoriei 100) kaphatók.

Palesztina kóser vaját akar vásárolni Romániától

Hónapokkal ezelőtt közöltük, hogy a telavivi kereskedelmi kamara megkeresést intézett a Külkereskedelmet Irányító Igazgatósághoz, amelyben vaját exportáló romániai cégekkel keresnek összeköttetést és főleg kóser vaját akarnak vásárolni, hechscherrel. A megkeresések leközlésével exportör olvasóinkat akartuk értesíteni az exportlehetőségekről, számos esetben sikerrel. Néhány nappal ezelőtt telavivi tudósítónk arról értesített, hogy a vajkereslettel kapcsolatban egyelőre romániai zsidó vajexportőrök nem kaptak tárgyalási alapul vehető ajánlatot és így kénytelenek voltak azokkal a bánáti sváb tejjgazdaságokkal érintkezésbe lépni, amelyek elfogadható ajánlatokat tettek. Telavivi tudósítónk azt is megjegyzi, hogy Palesztinában évenként 60.000—70.000 font (több mint száz millió lej) értékű romániai vaj volna elhelyezhető és tudósítónk csodálkozik azon, hogy erre az üzletre romániai zsidó exportörök nem jelentkeznek, pedig a palesztinai fogyasztók előnyben részesítik a zsidó exportörök által szállított kóser vaját, a bánáti sváb tejjgazdaságok vajával szemben.

Amint egy mai más cikkünkben is kitűnik, a bánáti sváb tejjgazdaságok által szállított vajmennyiségek nem fedezik a szükségletet és Palesztina még mindig hetenként 20—30 métermázsza kóser vaj átvezetésére hajlandó romániai zsidó tejjgazdaságoktól, természetesen hechscherrel. Erre a tudósításunkra nyomatékosan figyelmeztetjük a romániai zsidó vajexportöröket. Információkkal a következők szolgálnak: Bucurestiben: a Directiunea Organizării și Incurajării Exportului (C. Victoriei 100). Tel-Avivban: Chambre de Commerce Palestine-Roumanie.

A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara ezévi konferenciáját június 26-án Kopenhágában tartják meg. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara párizsi irodája a kamara ezévi kongresszusát június 26-ra hívta egybe Kopenhágába. A kongresszuson Romániát többtagú delegáció fogja képviselni és a román szekció vezetősége már most jelentkezésre szólítja fel az érdekelteket.

Állatexportunk február hónapban A hivatalos statisztikák szerint február hónapban a következő állatmennyiségeket exportáltuk: Biharpüspökön keresztül Németországba: 640 ökröt és 2990 sertést, Zombolyán keresztül Olaszországba, Jugoszláviába és Görögországba: 16 ökröt, 62 lovat és 3570 tyukot, Constanțan keresztül Palesztinába, Görögországba és Törökországba: 2942 ökröt, 20 lovat, 179 sertést, 167 juhot, 18 bivalyt és 82.317 darab szárnyast, Orășeni keresztül Németországba és Csehszlovákiába: 71 ökröt, 319 sertést és 31.700 tyukot.

Rövidesen megszerkesztik az ipartörvény végleges szövegét. Az új ipartörvény elkészítésére — amint ismeretes — a kormány a mult év őszén bizottságot delegált, amely sorozatos üléseken állapította meg az új ipartörvény alapelveit. Az eredeti terv szerint az új ipartörvényt január 1-én akarták életbeléptetni, azonban a törvény végleges szövege nem készült el és így az ipartörvény életbeléptetése halasztást szenvedett. Amint most értesülünk, a közeljövőben ismét összeül az ipartörvény előkészítő bizottság, hogy megkezdje az új ipartörvény végleges szövegének megalkotását.

Zürichi árfolyamok. (Március 9): Márka 176.50, holland forint 233.70, dollár 439.75, font 20.625, francia frank 11.6675, olasz lira 23.14, csehszlovákia 15.06, pengő 87.25, dimár 10.—, lej 3.37, zloty 83.—, belgas 73.975.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.24—143.31
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	75.07—76.25
svájci frank	32.08—32.57
francia frank	3.57—3.78
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehszlovák (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomban hozható devizakvóták árfolyamai lanyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1730—1800
angol font, 30%-os szabadkvóta	1670—1740
angol font, 20%-os kvóta	1340—1350
angol font, 40%-os kvóta	1030—1074
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	187
dollár, 30%-os szabadkvóta	366
svájci frank, 30%-os kvóta	81—83
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.70
belgas (kliring)	60
belgas, 15%-os	63.80
védkorona, 30%-os kvóta	94

Az Exportörök hivatalos jegyzékében szereplő erdélyi és bánáti cégek

- 1039. Ferma „Besseney”, Ghioroc (Arad megye).
  - 1041. Beck Bernát, Satu-Mare.
  - 1045. Gheorghe J. Capețu, Radna.
  - 1047. Cooperativă „Motul”, Gilău (Cluj megye).
  - 1050. Cornel Cinghita, Timisoara.
  - 1054. Centrala Lănei S. A. R., Timisoara.
  - 1056. Liviu Deheleanu, Ususău (Temes megye).
  - 1061. „Filt” Fabrica de Incălțăminte de Lux, Timisoara.
  - 1063. Fabrica de Impletituri si Tricotaje S. A., Arad.
  - 1065. Fromagerie Jörg. Liebling (Temes megye).
  - 1068. Fabrica de Turnată si Presată S. A., Dicioșanmartin.
  - 1069. Fabrica de Sticlă Ardeleană S. A., Dicioșanmartin.
  - 1073. Gottlieb Aron és Fia, Gheorgheni.
  - 1074. Glück Antal, Satumare.
  - 1076. Hexner Béla mérnök, Cluj.
  - 1072. „Heimat Kunst” Soc. Sebastian Hahn, Sibiu.
  - 1082. Illés András, Dezna (Arad megye).
  - 1085. Lichtenstein & Co., Becléan.
  - 1086. Lázár Dávid, Satumare.
  - 1087. „Lica” Industrie Alimente Carol Albrecht, Sibiu.
  - 1090. Aurel Muthu, Cipău.
  - 1091. Teodor Memete, Chisineu (Arad megye).
  - 1092. Moara Dejiana cu Aburi, Dej.
  - 1093. Molnár és Pintér malom, Cluj.
  - 1095. Mihály Péter örökösei, Sarasău.
  - 1096. Lt. cel. pens. Traian Mutiu, Vizna (Timis megye).
  - 1104. „Orialith” Fabr. de Materie Art., Sibiu.
  - 1105. Dr Pop Alexandru, Oradea.
  - 1107. Dr George Roxin, Oradea.
  - 1111. „Romanex” S. R., Timisoara.
  - 1114. S. A. pt. Comerțul de Cereale, Timisoara.
  - 1118. Salamon Móric, Baia-Mare.
  - 1120. „Sculia” S. A. de Comerț, Cluj.
  - 1125. Sticlă Tomesti S. A., Tomesti (Severin megye).
  - 1127. Vád. Toperczer Tiberiu, Salard.
  - 1128. Trestian Eugen, Deva.
  - 1138. Lichtenstein Jakob, Sighet.
  - 1141. „Granum” S. i. n. c., Satumare.
  - 1142. Katz Lajos, Oradea.
  - 1149. Mosia Dom. Abatia de Saniob (Bihar megye).
  - 1151. Fehér István, Satumare.
  - 1152. Vád. dr Coriolan Pop si dr Romul Pop, Oradea.
  - 1154. Eugen Cheimovici, Sighet.
  - 1155. Centrala de Valorificare Agricolă, Timisoara.
  - 1156. Aron Móric, Cărei.
  - 1157. Ludovic Bica, Tinca (Bihar megye).
  - 1162. „Romac” S. A., Oradea.
  - 1164. Cornel Molin, Timisoara.
  - 1167. Szabados Andor, Timisoara.
  - 1172. Nicolae Crisan, Timisoara.
  - 1173. „Ravag” S. A., Cluj.
  - 1174. S. E. L. Sánd. Exportatorilor Români pt. Lemne de Foc din Ungaria, Oradea.
  - 1180. Botfalusi Cukorgyár Rt., Bod.
  - 1181. Facultatea de Agronomie Cluj, Cluj.
  - 1184. Berger Magdalena, Oradea.
  - 1185. Fried Rezső, Sighet.
  - 1187. Ioan Ghilezan, Praid.
  - 1188. „Frontiera” Barna Agoston, Oradea.
  - 1195. Elekes József, Tg-Mures.
  - 1198. „Carpatina” Bihari Livia, Oradea.
  - 1199. „Osana” Intr. de Lemne, Satumare.
  - 1200. „Solo” Agenție de Comerț, Sighet.
  - 1206. Iuliu Cure, Arad.
  - 1208. Stein József, Arad.
  - 1211. Keleti József, Oradea.
  - 1213. „Royal” M. Rózsa Drogueria Rt., Cluj.
  - 1214. Klein Imre „Kle-Do”, Satumare.
  - 1216. Sárossy Ödön, Sárossy Lajos & Co. ut., Brasov.
  - 1218. Bloch és Schwartz, Cluj.
  - 1225. Paica Traian, Fenes, (Severin megye).
  - 1227. Nicolae Oprean, Tg-Mures.
  - 1231. Hoffmann Péter, Arad.
  - 1232. Abatia de Melk, Marghita.
  - 1237. Vajda Pál, Cluj.
- Az első jegyzék közlését befejeztük. A pótejegyeket — megjelenés után — szintén közzé fogjuk.

(Vége.)

Februárban emelkedett a forgalom a bucaresti tőzsdén. A bucaresti tőzsdetanács hivatalos jelentése szerint februárban 532.5 millió lej értékű értékpapírt adtak el a bucaresti tőzsdén, valamivel többet, mint az előző hónapban. A fixkamatozású papírok piacán 642.9 millió lej névértékű kötvényt 368.3 millió lej értékben adtak el. A részvénypiacon 342.014 darab részvény cserélt gazdát, 164 millió 205.020 lej értékben.

SZI

Vaszary Gábor Dezső pártos című zené utoljára kerül turnéra indul 3

Péntek fél 9: E Seombat: Teatr adásai.

Vasárnap: Te adásai.

Életrő: Svéd Sa Kedd: A főisk Kodály este Szerda: Egyi

A ROY Vivian Romano színésznő e Lelőcni a elővetelben Előtte 2 pr

A CAPT Premier világs Az utóbbi rendezési pikantéria. dukció. F Françoise sebb világh

AZ EDI Egy éjszaka a Many, a k primaadonna jéghecegnő Eddig még jégbelett. I bívészmuta

NE FE

Sulem elővetőket, amelybe vőfécskák voltak Nézet. A fiók pénzen cédula ide? Az első p uztán rájön, ho tett. Neik van eze, hogy ő tet arása: „Hakatan tev a kicsiny. betli nyugtalan nek, mintha ug nek reszket a

„Nem mon reb Leizer L az árut. Roth A pénz, am volt, még e forint nyerve az üzlet szárn mert az idén tok többet is kaphatsz hite ra is reb Leib hatóbb. Szű kétszáz forint Mendeltől, a szegyelel k majd ő beszé nek kérj, mert rossz, ha ad kedvesek Mal Ne haragudj el töletek, e ne menjek el. több akar len lánia kell a A levél nagy néni mógatta, n szatához és ot hiába sopán nem tudott emm sádeltezt a koc

SZÍNHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Ma este Bubus

Vaszary Gábor, Szécsén Mihály és Losonczy Dezső páratlan sikerrel bemutatott Bubus című zenés vígjátéka ma este egyelőre utoljára kerül színpadra, mert a társulat vidéki turnéja indul 3-4 hétre. A szellemes, ötletes

vígjáték egyike az utóbbi évek legjobbjainak s így méltán illette meg az a siker, amelyet egy a pesti közel 100 előadásán, mint itt nálunk is aratott.

HETI MŰSOR:

Péntek fél 9: Bubus. (Harmadszor.)
Szombat: Teatrul Muncă si Voie Bună előadásai.

Vasárnap: Tanase revütársulatának előadásai.

Hétfő: Svéd Sándor hangversenye.
Kedd: A főiskolai egyesületek Bartók-Kodály estéje.

Szerda: Eghy Gyssa táncestje.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Vivian Romance legújabb francia film-színésznek eddigi legnagyobb filmjében: Leláncolt asszonyok. Számosított helyek elővételeiben kaphatók. Telefon 37-05. Előtte 2 premierhíradó: Metro és Fox.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier világláger! A csintalan asszonyok. Az utóbbi évek legnagyobb, gigantikus rendezésű filmje. Pazar kiállítás, csipős pikantéria. Világdíjat nyert francia produkció. Főszereplők: Jean Murat és Francoise Rosay. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Egy éjszaka a Dunán. Főszerepben: Kiss Manyi, a kolozsvári elszármazott pesti primadonna, Simon Marcsa, stb. II. A jéghecegnő. Főszerepben: Sonja Hennie. Eddig még soha nem látott tüneményes jégbalett. III. Új híradó. A színelőadások művészműtávjai.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Férjfogás. Bizar amerikai vígjáték, fordulatok cselekménnyel, melynek minden jelenete nevetésre kész. Főszerepben Katherine Hepburn—Cary Grant.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Leányvagyak... Egy amerikai család vidámsággal és szomorúsággal teli életének története. Főszerepben: Errol Flynn, Bette Davies, Anita Louise.

RIO MOZGO MŰSORA:

Két szenzáció, egy helyár. I. A romboló. Csak erős idegzetűeknek. Főszerepben Boris Karloff és Lugosi Béla. II. Emberek bilincsből. (Rácsonyi emberek) Izgalmas bűnügyi dráma. Főszerepben Pat O'Brien Humphrey Bogart és Ann Sheridan. III. Journal.

A legjobb, könnyű módszer (Nágyi) szerint

szabni tanítunk

vidékiekkel mindennapos foglalkozás, állandó esti kurzusok.

Szakmai átképzőknek jutányos ár

Ugyanott 2-3 varmi akaró tanuló is felvesszünk. Vidékiek érdeklődésére azonnal válaszolunk. Cim: R. BECSKY női divatszalon CLUJ, Str. Memorandului 2. Etaj I. usa 6.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, március 10.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Katonazene. 19: Időszéri anyagok. 19.15: Wagner művek hanglemezeiken. 19.55: Felolvasás. 20.15: Román dalok. 20.35: Szaxofon és éneklőművészek. 21: Haydn: Teremtés, oratórium. Hírek. 23.20: Hanglemezek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: A rádiószalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.10: Schubert-dalok. 18.40: Sportközlemények. 19.10: Hanglemezek. 22: Hírek. 23.20: Magyar nóták. 24.30: Jazzhármas. 1.05: Hírek.

Beromünster. 21: Rigoletto, Verdi operája. Varsó. 22.15: Filharmonikusok.

Szombat, március 11.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: A Románia őrsége szervezet órája. 18.15: A munka és jövedv szervezet órája. 19.15: Időszaki anyagok. 19.32: Dumitrescu zenekar. 20.05: Felolvasás. 20.20: Vendéglői zene. 21: Üzenet. 21.15: Táncczene. 22: Hírek. 22.15: Lázár Mircea énekel. 22.40: Kabarémezek. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. Majd: Hírek német és francia nyelven. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Beszkárt-zenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 18.40: Budapesti Hangverseny Zenekar. 20.20: Magyar nóták. 21.20: „Szelhámós társaság”. Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Tánccmezek. 24: A rádió szalonzenekara.

Toulouse. 20.15: Operettkből.

Paris PTT. 22.25: Opera.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 10 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közzétehetjük. Jelítség levelekre, megkeresésekre csak válaszbelég ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Kóser élelmiszerek „Pardess”-nél Cluj, P. Mihai Viteazul 1. Huskonzervek, újdonság Romániában, 28 lejtől, szardellapasta 17 lej, trapista, juhsajtok, vaj 90-100, lipői túró, házimustár 50 lej, színméz 50. Tartós szalámik. Kiváló felvágottak. Halsaláta, májpástétom.

Testileg és szellemileg visszamaradt 10 éves leányka mellé nevelőnőt keresek óvónői képzéssel. Gyógyterápiát, kurzust végzetten előnyben. Cim: Saloman & Neufeld, Diciosánmartin.

Tisztviselő, vagy kereskedő fiatalembert keresek lakótársnak különbejáratú butorított szobába. Erzsébet ut. 4.

Vidékre keresek románul tudó intelligensebb zsidókat, akire kóser háztartás vezetését rábízhatom. Ajánlkozó írjon: Weiss Ernő Zerind, Arad megye.

Engross raktár, modern építkezés, azonnal is kiadó. Regele Ferdinand 21. Ugyanott kiadó uccai üzletelhelyiség. Farkas bórkereskedőnél.

Fatisztviselő, 32 éves, nőtlen, szakmában 15 éve dolgozik, román, magyar és német nyelvtudással elhelyezkedést keres. „Fás” jellegre a kiadóba.

Külön telken három parkettes szoba, hall teljes komforttal, két napos terrasszal, mosókonyhával, befűtött kerttel május elsejére kiadó. Str. Pop Iulian 28.

NE FEJ SZOLGÁM JAKOB

Sulem elővette a kulcsot, s kinyitotta a fiókot, amelyben az aprópénz mellett a róváfcskák voltak. Benyult, a keze megállt. Nézett. A fiók sarkában egy halom pénz. A pénzen cédula zsidóbetűs írással. Ki tette ide? Az első pillanatban a caddikra gondolt, aztán rájön, hogy csak Szrulle Jantev lehetett. Nekj van kulcsa a söntésfiókhoz. Persze, hogy ő tette ide a pénzt. A cédula aláírása: „Hakatan Szrulle Jantev”. Szrulle Jantev a kicsiny. Egyszerű szavakat ír, de a betűi nyugtalanok. Megnének, elkicsinyednek, mintha ugrálnának. Vagy csak Sulemnek reszket a keze, miattal olvassa?

„Nem mondtam neked igazat, Sulem, reb Leizer Lazarovics nem hitelle adta az árut. Rothbart is csak pénzért adott. A pénz, amely ősszel befolyt, nálam volt, még maradt hétszáznyolcvanegy forint negyven krajcár. Most itthagyon az üzlet számára. Ha nem lenne elég, mert az idén hosszabb a tél és a paraszok többet isznak, a nyár végén már kaphatsz hitelt is. Vásárolj csak továbbra is reb Leizernél, az ő áruja megbízhatóbb. Szükség esetén kérhetsz egy-kétszáz forintot kölcsönbe a naményi Mendeltől, az ad szívesen öszig. Ha te szegynél kérm, küldd át Malkelét, majd ő beszél Goldeval. A sógorodtól ne kérj, mert sok van neki. Ha nem ad, rossz, ha ad, nem lesznek többé oly kedvesek Malkeléhez és a gyerekekhez. Ne haragudj rám, hogy nem bucsuztam el tőletek, azt mondtátok volna, hogy ne menjek el. Malkelének igaza van, aki több akar lenni, mint kocsmáros, annak látnia kell a világot és tanulnia kell.”

A levél nagyon felzaklatta Sulemet. Feige néni nógatta, menjen már ebédelni, leült az asztalhoz és otthagya a tepertős krumplit. A hiába sópáncodott ezen az öregasszony, nem tudott enni egyetlen falatot sem. Viszketett a kocsmába, vagy ötször megszámolt.

molta a sok pénzt és a végén nem tudta, mennyi. Elolvasta újra a levelet, megfordította, nincs-e a hátlapján is írás. Nem volt benne egy betűvel se több, mint amennyit elolvast, de ép elég volt, hogy sokmindent megtudjon és mégse tudjon semmit. Szrulle Jantev rég készülhetett elmenni, azért viselkedett olyan rejtélyesen. Jesivába ment? Ha odament, ott tanulhat s lehet belőle kocsmáros, kereskedő és sokkal több is, törvénymagyarzó, rabbi, Izrael világítója. Minden olyan zilált és zavaros, kár, hogy legalább a caddik nem maradt itt. Az a János odakünn olyan különösen nézett rá, mintha többet tudna, mint amennyit elmondott? Ki az a János és honnan hozta ide Szrulle Jantev?

Jó fiu ez a Szrulle Jantev, szerette őket, még ha dorgálták is néha. Még Malkelét is szerette, ha huzódott is tőle. Milyen nagy betűkkel írja a nevé! Csak hibásan írta egyszer. Nem is egyszer, mind a három helyen hibásan írta. A közepen kaf helyett kuf-betűt használ. Goromba hiba. A kaf nyitott tenyér, a kuf gubbaszkodó, farkát lelógató majom. A nyitott tenyér, az adakozó kéz inkább Malkele, hogy lehet a neve közepébe beletenni egy csunya majmot! Ha tanulni akart volna Szrulle Jantev, hogy a kaf chaf is lehet, holott a kuf sose lehet chuf. Malke melechből származik, Melech király, Malke királynő. Miért akarta volna Dávid Lévi Nikolsburger, hogy a legkedvesebb unokája Malke legyen? Mert Mária Terézia is Malke volt. Nem volt jó malke, türelmiadót, malkepézt követelt a zsidóktól és azóta egyre emelk ezt az adót. A jó malke Eszter volt, akit Hadasszának hívnak, mert szép és kedves, mint a mirtuszág. Nem igaz, Szrulle Jantev, hogy Hámán nem volt bűnös. Aki ki akarja irtani Izraélt, az bűnös. És aki nemtelen vágyakkal közeledik Hadasszához, olyan, mintha ki akarná irtani Izraélt...

Sajnálta, hogy nem állt előtte Szrulle Jantev, most alaposan kioktatta volna. Kissé méltatlanabb volt, mint máskor. És ha jobban megvizsgálta volna magát, mintha már neheztelt volna is Szrulle Jantevra. Joggal. Ha az írástudó még alaposabban megnézi, kuffal egészen elrontott szó ez a Malkele. Már-már botbűntetést jelent. Lehet Malkeléről állítani, hogy botbűntetés? Aki állítja, botot érdemel. Negyven botbűntetéssel büntették a Templom idejében a tévelygőket és a bűnösöket. Aki tékozló fiu volt, aki idegen asszonyra emelte a szemét. Szrulle Jantev nem tékozló, ezt senkisé mondhatja róla. Most is, hogy megőrizte magánál a pénzt. És nem is néz idegen asszonyra. Goldeleval szoba sem állt. Még Malkelét sem nézte. Ha beszélt hozzá, lesütötte a szemét, ahogy illik egy zsidó fiatalemberhez. Az asztalnál néha átnéz hozzá, úgy nézi, nézi, de ha Malkele olyan szép! Igaz, ő is így nézett rá, amikor még Manasse Nikolsburger házába ette a kosznapokat. Jelent ez valamit?

Az udvaron felsívit a fűrés és Sulemnek ép kapóra jön, hogy az idegen zaj megzavarta a gondolkodásban. Megint olyasmire gondolt, amire nem kellene. Felkel, az ablakhoz megy, a melle nyugtalan valami ismeretlen indulattól. S az agya is, mintha tüzet raktak volna a fejében. A hívős söntésablakra szorítja a homlokát. Kibámul, különösebb figyelem nélkül nézi a legény munkáját. A fűrész sir, akadozik, hibásan mond valamit. Mit mond a fűrés? Semmit se mond, azt panaszkolja, hogy egy-két foga kitört. Sulem biccent magának, örül, hogy így megértette öreg fűrésze beszédét. Az agya kezd megnyugodni, napi dolgokra gondol. Ez jó. Új fűrészt kell szereznie, ezzel csak kin a munka. De mielőbb, rossz munkaszerszámmal az állatot se szabad gyötörni, nemhogy az embert. Küldje be Jánost a városba? Elég értelmes és megbízható ilyenkor? Nézi a legény szőrös arcát és két furcsa szemét s a tekintete egyre élesebb. Lát valamit és a látás megdöbben. A legény egyik szemöldöke barna, a másik hirtelenszöke. Ettől olyan különös és nyugtalan a tekintete. És még valamitől. Attól, hogy bújdosik. János? Nem János. Nem Nyirhubai János, hanem hogy is mondta Eberle hadnagy? Darázs Béni. Ki más lenne? A katonaszökevény.

— Te János vagy?
— Igenis instálom.
— Nyirhubai János?
— Igenis, Nyirhubai János.
— Igenis, hm, Nyirhubai János. Tudod-e hol van Ötvár?
— Tudom.
— Az ötvári császári gyalogos kaszárnya?
— Azt is tudom.
A legény ezt már olyan halkán mondja, szinte csak rebeget. A szája reszket. Sulem egy pillanatra a caddik kékfoltos száját látja s ez a száj mintha mondaná: „Mit akarsz ettől a szerencsétlentől?” Sulem szíve már egészen enyhe. Rá akart piritani a dezertorra, de nem, nem teszi. Legény rossz, aki rossznak született. Ki tudja, hogy bántak szegény fiúval a katonaságnál... A fejében kavargognak a dolgok s maga se tudja honnan s hogyan jött a gondolat, de kap utána. Benyul a fiókba, pénzt vesz ki.

— Itt van, fiam, tíz forint, beviszed az ötvári laktanyába, átadod Eberle hadnagy urnak és megmondod, Sulem zsidó küldte magáért és a családjáért malke-adó fejében. Malke: mem, alef, lamed, kaf... Megértetted: Malke-adó fejében. A hadnagy ur már tudja, mi az.
— Igenis, megértettem.
— Kérsz tőle nyugtát és elhozod.
— Kérek nyugtát és elhozom.
— Itt van még egy forint utiköltségre. És hátha nem találod otthon és tovább kell maradnod. Bemegy Feige nénihez, kapsz tőle ennyit. Libatepertőt és kenyeret.
A legény már indult. Sulem utánaszólt.
— Várj csak János.

Kész szerencsétlenség! Veszélybe dönthetik a házat és egész Izraélt. Most útni tudna Sulem. Huzza, rázza a söntés ablakát, feltepi és kikiált a dolgozó legénynek.

— János, azonnal gyere be!
Már nem lehet olyan diühös ez a Sulem, mert az első pillanatban, amikor belédöbent, kicsoda ez a János és nekiesett a kis söntés-ablaknak, azt akarta kiáltani: „Darázs Béni, gyere be!” De az ablakot beagasztotta a hóle, nem akart engedni Sulem indulatának, egy rántás nem volt elég, még kettő kellett, hogy kinyíljon, ezealtt Sulem indulata engedett. S amikor végre a legény előtte állott s ő látta vad nyugtalanságát és ágrólszakadtságát, még valamiképpt, enyhült nagy-nagy feldűtsége. A hangja perzse kemény volt és szigorú, mint egy feljebbvalóé.
— Te János vagy?
— Igenis instálom.
— Nyirhubai János?
— Igenis, Nyirhubai János.
— Igenis, hm, Nyirhubai János. Tudod-e hol van Ötvár?
— Tudom.
— Az ötvári császári gyalogos kaszárnya?
— Azt is tudom.
A legény ezt már olyan halkán mondja, szinte csak rebeget. A szája reszket. Sulem egy pillanatra a caddik kékfoltos száját látja s ez a száj mintha mondaná: „Mit akarsz ettől a szerencsétlentől?” Sulem szíve már egészen enyhe. Rá akart piritani a dezertorra, de nem, nem teszi. Legény rossz, aki rossznak született. Ki tudja, hogy bántak szegény fiúval a katonaságnál... A fejében kavargognak a dolgok s maga se tudja honnan s hogyan jött a gondolat, de kap utána. Benyul a fiókba, pénzt vesz ki.
— Itt van, fiam, tíz forint, beviszed az ötvári laktanyába, átadod Eberle hadnagy urnak és megmondod, Sulem zsidó küldte magáért és a családjáért malke-adó fejében. Malke: mem, alef, lamed, kaf... Megértetted: Malke-adó fejében. A hadnagy ur már tudja, mi az.
— Igenis, megértettem.
— Kérsz tőle nyugtát és elhozod.
— Kérek nyugtát és elhozom.
— Itt van még egy forint utiköltségre. És hátha nem találod otthon és tovább kell maradnod. Bemegy Feige nénihez, kapsz tőle ennyit. Libatepertőt és kenyeret.
A legény már indult. Sulem utánaszólt.
— Várj csak János.

(Folytatjuk.)

UJ KELET Legújabb hírek

Elindult Cannes-ból a patriárka holttestét szállító vonat

CANNES, március 9. A cannesi görögkatedrális templomban csütörtökön reggel istentiszteletet celebráltak, amelyet ünnepélyes requiem követett. Öszentsége Miron Cristea patriárka emlékére. Az istentiszteletet Grigore püspök celebrálta és azon részt vett Tatarăscu párizsi román nagykövet, Patenotre francia nemzetgazdasági miniszter, a francia kormány képviselője, a helyi hatóságok vezetői, valamint a patriárka családjának tagjai. Minthogy a patriárka tulajdonosa volt a becsületrend nagykeresztjének, egy osztály katonai zenével és zászlóval tiszteltgett. A koporsót ezután az állomásra szállították, ahonnan 17 óra 20 perckor elindult a halottas vonat Bucuresti felé.

Dr. Fischer Tivadar levele Calinescu miniszterelnökhöz

Bucuresti, március 9. Fischer Tivadar dr. ma levelet intézett Armand Calinescu miniszterelnökhöz, amelyben a romániai zsidóság részvételének ad kifejezést Miron Cristea patriárka miniszterelnök halála alkalmából. A levél ezután így folytatódik: „Engedje meg, miniszterelnök ur, hogy ugyanakkor a romániai zsidó kisebbség reményteljes várakozásának adjak kifejezést abból az alkalomból, hogy a legmagasabb polgári és politikai méltóság és az ország kormányzásának feladata az ön kipróbált vállaira került át. Engedje meg, hogy úgy a zsidó lakosság, mint a magam nevében öszinte gratulációt és meleg jókívánságaimat tolmácsoljam.”

Ujra a kommunisták kerültek fölénybe Madridban?

Burgos, március 9. A Stefani ügynökség jelenti, hogy Madridban a helyzet csütörtök délután rosszabbodott. A kommunista egységek legyőzték Miaja tábornok katonáit. Miaja tábornok nyilatkozatot adott, amely szerint Franco tábornok csapatainak bevonulása kikerülhetetlen abban az esetben, ha a lakosság nem támogatja a védtanácsot. Párizs, március 9. A francia fővárosban olyan hírek terjedtek el, hogy Madrid és Valencia között teljesen megszakadt az összeköttetés. A madridi kommunistákat állítólag felszólították, hogy igyekezzenek haladéktalanul Valenciába jutni. Egyidejűleg jelenti, hogy a francia minisztertanács holnap dönt Negrin és Del Vayo letelepedésének ügyében.

A részvénytársaságok összhangba hozzák szervezetüket az új kereskedelmi kódexszel

Bucuresti, március 9. A Sara jelentése szerint az összes részvénytársaságok megtették az előkészületeket rendkívül közgyűlés összehívására, hogy szervezetüket és ügymenetüket összhangba hozzák a májusban életbelépő új kereskedelmi kódexszel. Az igazgatósági tanácsok jelentős változásokon mennek át.

Moszkva cáfolja, hogy segítséget ajánlott volna fel Romániának és Lengyelországnak

Moszkva, március 9. Az Havas távirati iroda jelenti, hogy szovjetkörök cáfolják a Daily Expressnek azon híret, amely szerint Szovjetországnak ígéretet tett Romániának és Lengyelországnak, hogy minden erőforrását rendelkezésükre bocsátja, ha a két országot nyugatról támadás érné.

Szabaddalra helyezték Schuschniggot?

Párizs, március 9. A Figaro azt a megerősítésre szoruló hírt közli, hogy Schuschnigg volt osztrák szövetségi kancellárt becsület-szóra szabaddalra helyezték.

Az angol kormány most készíti utolsó javaslatát a Palesztina-kérdésben

Ha a jövő héten nem sikerül megegyezést teremteni zsidók és arabok között, az angol kormány érvényt szerez saját álláspontjának mandátumbeli kötelezettségeinek megfelelően

LONDON, március 9. Az angol kormány miniszterközi bizottsága, amely a palesztinai kérdés tanulmányozására kapott megbízást, most állítja össze a végleges javaslatokat, amelyeket az angol kormány a jövőhét folyamán az arab és zsidó küldöttségek elé terjeszt. Amennyiben nem sikerülne a jövőhét folyamán megegyezést létesíteni, úgy az angol kormány újlag megvizsgálja a helyzetet és be fogja jelenteni, hogy milyen politikát kíván követni Palesztinával szemben.

Angol részről hangsúlyozzák, hogy a vita nem húzódhatik el a végtelenségbe. Ha a jövő heti tanácskozások nem vezetnének megegyezésre, az angol kormány megkezdí azon politika alkalmazását, amely véleménye szerint megfelel kötelezettségeinek. Ez a politika valószínűleg el fog térni a két delegáció elé terjesztett angol javaslatok irányelvitől. (Hogy mennyiben és milyen irányban térne el, arról nem számol be a távirati tudósítás). Az angol kormány taktikája pillanatnyilag odairányul, hogy a zsidókat és arabokat egyaránt meggyőzze arról, hogy a legjobb megoldás mégis csak a mandátum fenntartása volna.

A japán külügyminiszter szerint a kommunistaellenes paktum nem irányul a nagy demokráciák ellen

Ötmillió fontos angol kölcsön Kinának

London, március 9. Az alsóház ülésén a pénzügyminiszter bejelentette, hogy a kormány felhatalmazást adott két angol tőkecsoportnak, hogy 5 millió angol font kölcsönt bocsásson a kínai kormány rendelkezésére abból a 10 millió fontos alaphól, amellyel a dollár stabil árfolyamát Kinában biztosítani kívánják. Sanghaji jelentés szerint a japán repülőgépek hétfőn hevesen bombázták Ninghsia városát. A ledobott bombák 390 polgári személyt megöltek.

Tokióból jelentik, hogy a képviselőház ülésén Arita japán külügyminiszter kijelentette, hogy az antikomintern egyezmény soha sem irányult a nagy demokráta államok ellen. Ugyancsak tokiói jelentés szerint a japán csapatok vereséget mértek a Sinagsu tartományban lévő negyedik kínai hadosztályra. A kínaiak 8000 halottat hagytak a csatáren és futva menekültek.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a ROYAL sláger mozgóban MATINÉ:
Fehér mámor
Szenzációs sportfilm. Utmutatás a tökéletes szízes elsajátításához.
Előtte: Strájer ünnepség Bucurestiben. Lei 7 és 12 plusz 5 lej taxák.

„A magyarországi zsidótörvény nem egyéb mesterséges kódfejlesztésnél“

Apponyi György gróf éles kritikája a zsidójavaslat felett

Budapest, március 9. A parlament csütörtöki ülésén Kornis Gyula a napirend előtt bejelentette, hogy 32 képviselő „Keresztény Nemzeti Függetlenségi Párt” néven új pártot alakít, miután a NEP-ből kiléptek. Annak a reményének ad kifejezést, hogy Teleki miniszterelnök erős kézzel fogja elfojtani az izgatást. Ezután az új párt programját ismerteti, amely követeli a sajtószabadságot, új munkabérek megállapítását, egészséges földbirtokpolitikát, stb. Kijelenti, hogy az új párt tagjai már régen megállapították, hogy a zsidóság terfoglalása aggasztó zavarokat fog előidézni és ez be is következett. Ezután pártja hűségét fejezi ki a két baráti állam iránt, majd a magyar-lengyel barátság szükségességét hangsúlyozza.

A következő szónok Apponyi György gróf támadta a zsidójavaslatot és azt hangsúlyozta, hogy nem igaz az, miszerint a környező államokban zsidótörvényt hoztak volna. Erről csak Németországban lehet szó. Sem Romániában, sem Jugoszláviában, de még Csehszlovákiában sem, ahol pedig az idegen befolyás erősen érezteti hatását, nem hoztak hasonló törvényt.

A zsidók állítólagos világalomra való törekvésénél nagyobb veszedelemnek tartja egy nagyhatalom világalomra való törekvéseit. A zsidójavaslat nem egyéb mesterséges kódfejlesztésnél. Vigyázni kell — mondotta gróf Apponyi —, hogy ha a nemzet hat százalékát kizárjuk magunk közül, nehogy mi is másodrendű állampolgárokká süllyedjünk. A beszivárgás ellen — ha esetleg volna ilyen — védekezni lehet. A magyarországi zsidótörvényjavaslat azonos a müncheni törvényekkel. Részben enyhébb, részben szigorúbb, de a szelleme ugyanaz.

Matolcsi Máttyás szélsőjobboldali képviselő elfogadja a javaslatot, de ugyanakkor kritikát gyakorol fölötté. Helyteleníti, hogy a zsidó kegyelmes nagykapitalistákat és az egyetemi tanárokat kivesszik a törvény rendelkezési alól. Csak akkor volna nyugodt, ha vitéz Endre László (Budapest alispánja) hajtaná végre, mert akkor biztos lenne abban, hogy nem tenne kivételeket.

Szerinte a zsidóknak ki kell vándorolniuk, legalább 15—20 ezernek évente. Ha fejeként ezer pengő kivándorlási költséget számítanak, úgy ez 15—20 millió pengő valuta kivitelét jelentené. Magyarországon olyan légkört kell teremteni, hogy a zsidók maguk kívánkozzanak el innen.

A zsidótörvényjavaslat vitáját ezután beakasztották, amelyet péntek délelőtt folytatnak.

Március 19-én osztják ki a király ekéit a földműveseknek

Bucuresti, március 9. Március 19-ikén felémelő ünnepségek között fogják szétosztani azt a 1123 ekét, amelyeket az uralkodó az érdemes szegény gazdáknak ajándékozott. Az ekéket a Resita-művek készítették el és már szét is küldték a falvakba.

Besarábiában csak letvetlenítési igazolvánnyal lehet harmadosztályu jegyet váltani

Bucuresti, március 9. A CFR vezérigazgatósága utasítást adott, hogy mindazok, akik Besarábiában harmadosztályu jegyet váltanak, igyidejűleg mutassanak fel bizonyítványt arról, hogy tetvetlenítették őket.

Zsidó származása miatt agyonlőtte magát egy cseh diplomata

PRAGA, március 9. Dr. Maiksen, a cseh diplomácia egyik ismert tagja, akit most akartak oslói követté kinevezni, hír szerint, zsidó származása miatt felfelölte magát. Állítólag dr. Maiksen abban a pillanatban röpített golyót a fejébe, midőn aláírás végett átnyújtott neki egy olyan nyilatkozatot, hogy nincsenek zsidó ősei.

Volosin tiltakozik a kárpátaljai kormányban eszközölt prágai változtatások miatt

Huszti, március 9. (Rador.) A D. N. B. jelenti, hogy Volosin táviratban tiltakozott Riacha elnökkel az ellen, hogy az ő hozzájárulása nélkül neveztek ki ukrán minisztert: Klocsureket. Ez a kinevezés, — mondja Volosin, hivatalos hatalommal való visszaélés és törvénytelen aktus. Volosin a kinevezés visszavonását kéri, hogy a kárpátaljai lakosság izgalmat le lehessen csillapítani. Hasonló táviratot intézett Beran csehszlovák miniszterelnökhöz és Chwalkovskik külügyminiszterhez is.

Prága, március 9. Komarniczkit, a kárpátaljai Ukrajna kormányának sajtófőnökét, a prágai kormány felmentette tisztaságától.

Az olasz sajtó Belisha nyilatkozatáról

Rómából jelentik: Belisha angol hadügyminiszter legutóbbi nyilatkozatát kommentálva, a Giornale d'Italia megállapítja, hogy az angol hadsereg kizárólag a franciák rendelkezésére áll, mi újabb bizonyítékát képezi az angol-francia katonai szövetség létezésének. Az angol, francia és amerikai fegyverkezés egyre nyilvánvalóbban támadó jellegűt ölt és amilyen mértékben halad előre a fegyverkezés, ezen országok sajtója annál kihívóbb tónust és magatartást vesz fel, amely megfélemlítő célokat szolgál és a hatalommal való visszaélés jellegűt ölti magára.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.